tribuna

LIST ZVEZE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: STANE ČEHOVIN, MARJAN KOPECKY, NIKO LEHRMAN, BOŽO LEVEC, NIKO TIČAR, JOŽE ŽNIDARŠIČ, FRANC GRIVEC IN PETER JAMBREK. ODGGVORNI IN GLAVNI UREDNIK STANE ČEHOVIN, UREDNIŠTVO IN UPRAVA LJUBLJANA, POLJANSKA 6, TELEFON 30-123, TEKOČI RAČUN 600-70/3-567. ROKOPISOV NE VRAČAMO, LETNA NAROČNINA 200 DIN, TISKA ČP »DELO«

LETO X., ŠTEV. 16–17
LJUBLJANA
23. NOVEMBRA 1960

UNIVERZITETNA KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV

Bolj plodna kot kdaj koli!

V ponedeljek, 7. novembra je bila konferenca Zveze komunistov univerze, visokih in višjih šol ter akademij. Konference so se razen delegatov udeležili tudi predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS tovariš Boris Kraigher, član Izvršnega komiteja CK ZKS prof. Boris Ziherl, predsednik OLO Ljubljana France Popit, organizacijski sekretar Okrajnega komiteja ZKS tovariš Janez Hočevar, predsednik CK LMS tovariš Stane Kranjc, predsednik Univerzitetnega sveta tovariš Jože Pernuš, rektor univerze prof. dr. Dolfe Vogelnik, generalni sekretar univerze dr. Lojze Piškur, predsednik Centralnega odbora ZŠJ tovariš Franjo Sever, predsednik Društva visokošolskih profesorjev in asistentov dr. Neubauer, predstavniki Zveze komunistov in univerz iz Skopja, Sarajeva, Novega Sada in Zagreba in Beograda ter direktorji nekaterih višjih šol.

POVEČANO ŠTEVILO ŠTUDENTOV IN REFORMA ŠTUDIJA NUJNO ZAHTEVATA VEČJA DENARNA SREDSTVA. PRORAČUN UNIVERZE IN FAKULTET STALNO RASTE. V LETU 1959 JE ZNAŠAL PRORAČUN UNIVERZE SKUPNO Z INVESTICIJAMI 1,860 MILIJONOV, V LETU 1960 2,204 MILIJONE, V LETOŠNJEM LETU PA SE PREDVIDEVA 2,700 MILIJONOV. TOREJ KOMAJ V DVEH LETIH JE NARASTEL PRORAČUN SKUPNO Z INVESTICIJAMI ZA MILIJARDO DINARJEV. VSE TO JASNO KAŽE, DA JE S STRANI REPUBLIŠKIH ORGANOV VELIKO RAZUMEVANJE ZA POTREBE UNIVERZE, VENDAR PA JE TUDI TO MOŽNO SAMO DO DOLOČENE MEJE. ŽELJE IN UPRAVIČENE POTREBE FAKULTET SO SEVEDA MNOGO VEČJE KOT PA JIH PREMORE PRORAČUN. ZATO BI MORALI BITI PREDVSEM KOMUNISTI POBUDNIKI, DA SE PREIDE IZ PRINCIPA CELOTNIH ZAHTEV ZA KRITJE VSEH POTREB IZ REPUBLIŠKEGA PRORAČUNA NA TO, DA FAKULTETE S SVOJO DEJAVNOSTJO USTVARIJO ČIM VEČ SREDSTEV ZA LASTNE POTREBE.

Nekaj točk iz referata sekretarja UK ZKS Staneta Markiča, ki ga je podal na univerzitetni konferenci, smo objavili v zadnji številki, zato bi se hoteli dotakniti še nekaterih problemov, ki jih je referat analiziral, in so predstavljali v preteklem obdobju do neke meje temeljno preorientacijo v tretiranju splošnih tedenc reforme visokošolskega študija, na osnovi katere je le ta rasla in se bogatila.

V nadaljevanju svojega referata je tov. Markič opozoril na probleme, ki so zadevali reševanje kadrovskih vprašanj v prejšnjem obdobju, ter pokazal na nekatere slabosti, ki so izvirale iz ozkosti in odstopanja od vseh postavljenih načel pri reševanju teh zadev, potem pa nadaljeval:

»Danes lahko ugotavljam, da je široka akcija, v katero so se vključile vse fakultete, sveti, strokovna združenja in okrajna vodstva ZK, rodila uspeh, saj se je prijavilo več kot 300 kandidatov na 310 razpisanih mest za univerzitetne predavatelje in asistente. To kaže na precejšnji interes strokovnjakov za pedagoško delo. Večina kandidatov se je prijavila za mesta univerzitetnih učiteljev, oz. predavateljev, pravtako je večje število asistentov napredovalo. Vprašanje asistentov je postalo še bolj akutno, kajti če je bilo razmerje med asistenti in profesorji že pred tem na škodo asistentov, se je le to v zadnjem času povečalo v korist profesorjev. Vzroki so različni, vedno bolj pa izstopajo razlogi v zvezi s slabim materialnim stimuliranjem, predvsem pomožnega in nižjega osebja ter stanovanjskimi problemi. Asistenti, pa tudi predavatelji in docenti, so finančno slabše stimulirani, kot večina diplomantov v praksi. Zato je vedno več takih, ki prihajajo na univerzo kot honorarni, pojavlja pa se celo, da redno zaposleni kader išče zaslužka izven univerze. Če bomo hoteli doseči, da pridejo na univerzo vedno najboljši strokovnjaki in znanstveniki, in da se resnično posvetijo vedno bolj zahtevnemu pedagoškemu in znanstvenemu delu, potem bo potrebno spremeniti dosedanji način nagrajevanja. Sedanji težak stanovanjski problem pa se bo po programu stanovanjske izgradnje v prihodnjem letu le nekoliko ublažil.

Načrtnemu kadrovanju bomo torej morali posvetiti v bodoče večjo skrb. Profesorji bi morali skupno s personalnimi komisijami že v času študija spremljati najbolj talentirane študente, pravtako pa spremljati tudi najboljše strokovnjake v praksi in jih pritegovati k pedagoškemu delu. Štipendiranje za specializacije, podiplomski študij itd., bi bilo potreba usmeriti tako, da bi bolj doprinašale k hitrejšemu dviganju mladih kadrov za pedagoško delo. Skupno s sveti bi morali urediti stalno in organizirano rast kadrov, iz katerih bi lahko izbirali kandidate za pedagoško in znanstveno delo. Novim predavateljem, ki so prešli na pedagoško delo pa kaže nuditi več pomoči zlasti pedagoške, pri čemer ima lahko pomembno vlogo Društvo visokošolskih učiteljev.

Vključevanje študentov v mednarodne probleme življenja in dela, naj postane sestavni del vzgoje mlade inteligence

V tem delu referata se je tov. Markič dotaknil problema povezovanja in vključevanja **študentov v družbeno politično prakso že v času študija. Govoreč o tem je še posebej naglasil, da imajo naše visoke šole, akademije in univerza, zlasti pa ZK, odgovorno nalogo pri formiranju teh mladih ljudi. Mislim, da so zaradi tega napačne tiste teorije, ki zagovarjajo stališče, naj daje šola izključno strokovno vzgojo, med tem ko naj družbeno in politično oblikujeta ljudi Zveza študentov in Zveza komunistov. Prav tako so škodljiva tudi pojmovanja, da je edina dolžnost študenta v času študija le strokovno usposabljanje, ne pa tudi vzporedno spoznavanje družbenih problemov razvoja, ki pri nas hitro napreduje, in odnosov, ki postajajo vedno bolj enakopravni, napredni in humani. Orientacija le v ozko strokovnost ima često za posledico, da se diplomanti, ko zapuščajo šolske klopi, znajdejo v velikih težavah, ker so postavljeni pred celo vrsto novih vprašanj. Vsak strokovnjak se danes pri svojem delu nujno srečuje z družbenimi prizadevanji in je tudi vključen v boj za napredek, kajti ne more biti dober strokovnjak, če se s tem bojem, ki je hkrati tudi političen, ne povezuje.**

Danes se to neskladje med družbenimi potrebami in profilom strokovnjaka zaradi pomanjkanja teh kadrov še nekako tolerira, čimbolj pa bo šel razvoj naprej, in ta gre skokovito, tem bolj bo prakticističen strokovnjak zaostajal in razvoj ga bo samo še vlekel za seboj. Da preprečimo take posledice, da zavarujemo mladega človeka pred njimi, je nujno, da ne izločujemo študijskega in znanstvenega dela od celotnega vzgojnega oblikovanja mlade inteligence, da torej razumemo, da gre za enoten proces, kjer morajo prispevati na svoj način tako šola kot družbene organizacije in ostala študentovska dejavnost.

Potem, ko je naglasil, da ni točno, da ocenjujemo del študentov kot apolitičen, ker gre pri tem najprej zato, koliko smo v procesu reforme kot komunisti osveščali študentovsko mladino, je dodal, da je treba opozoriti na določene pojave skomercializiranosti med študenti. Ko je te probleme nadalje analiziral, je dodal, da mislimo pri tem predvsem na to, da se študentje izključno orientirajo le na tisto delo, ki je danes bolje plačano in manj težavno, kjer bodo imeli sami največ koristi. Takšna usmeritev, kjer se upošteva izključno le denar, čeprav je treba upoštevati ekonomske zakone, pa vendar bledi družbeno zavest in pripravljenost študentov. Študentje marsikdaj ne gredo tja, kjer jih družba potrebuje, kršijo štipendijske pogodbe, ali pa se nočejo iti v manj razvite kraje. — Današnja vzgoja intelektualca mora biti taka, da ne bo usmerjena samo v nagrado za svoje delo, ampak da bo poleg tega njegov ideal tudi v tem, da bo stremel za tem, da s svojim znanjem čim več prispeva h kulturnemu in družbeno-ekonomskemu razvoju svoje okolice. To pa pomeni, da mora biti naše politično in idejno delo med študenti konkretno, neposredno in kvalitetno, da ne gre mimo življenja in vprašanj, o katerih študentje razpravljajo.

Dejstvo, da moramo komunisti delati med ljudmi, zahteva naše stalno izpopolnjevanje, da bi lahko to delo bili sposobni opravljati. Mi lastnemu političnemu in idejnemu izpopolnjevanju posvečamo vse premalo skrbi. Nekateri komunisti ne spremljajo in se ne poglabljajo v naš razvoj niti skozi časopisje. Tako seveda objektivno ne morejo biti med študenti nosilci naprednih idej, zato zaostajajo in tudi odpadajo. Zato je osnovna naloga — organizacije Zvezo komunistov, da nenehno skrbi za idejno in politično izpopolnjevanje vsakega posameznega člana.

(Nadaljevanje na 2. strani)

So dnevi, ki so se vrasli v srca ljudi, narodov, človeštva, v njih žive, so zgodovina in vendar resničnost, živa sedanjost. Nihče ne ve, kdaj so se jim vrašli v zavest, vendar so povsod pričujoči, so njihova vest in ponos.

Dnevi — ko se je pisala krvava zgodovina naših narodov, ko je tekla prva kri za svobodo, za mirno življenje, ko so prvi ljudje vedeli, za kaj umirajo.

Dnevi — ki kot črna koprena leže na dolgih stoletjih suženjstva, tlačenja, samozatajevanja, plamteče oči, ki so hrepenele za soncem, svobodo in umirale, razbite dlani, ki so hotele delati zase, za dobro vseh, pa so bile bičane in okrvavljene od žuljev, ki so cveteli za druge.

Dnevi — ko se je v soncu zablestelo petelinje pero, kose in vile, ko so žuljave dlani zamenjale orodje z orožjem in ko so krepki koraki zabobneli iskat svojo pravico, ko je človek mogočno vzplamtel v uporu.

Dnevi — ki so kot pisan, okrvavljen mozaik upora in suženjstva, bojev in smrti, hrepenenja in molka, zanesenosti in črnega mraka, jutra in večera življenja, viharnih valov in negibnosti.

Dnevi — ko je imel vsak naš jugoslovanski narod svojo Bazovico, svojega hlapca Jerneja, ki išče pravico, kaznilnice in mučilnice, kjer so umirali komunisti, pa vendar bili z vsakim dnevom bolj živi, močnejši in silnejši, ko se je v vsakem srcu rodila globoka zavest in hotenje za pravičnim življenjem.

Dnevi — ko je pet silnih plamenov upora vzplamtelo v mogočnem kresu bratstva in enotnosti naših narodov, ko so zastave boja združile vse, kar je tisočletja gorelo v naših srcih, ko so verige suženjstva udarile po tistih, ki so jih iznašli, ko je mala dežela nekje v Evropi postala en sam giganten borec z železno pestjo.

Dnevi — ko je otrok pod materinim srcem zgorel v plamenih s svojo materjo, ko je lakota hodila po naših mestih in vaseh in s svojimi votlimi očmi goltala ljudi, ko je bila smrt vsepovsod s svojim ledenim dihom in imela prepolno naročje okrvavljenih teles.

Dnevi — ko je iz krvi, ruševin in smrti vstal silen človek in razvil mogočno zastavo zmage, svobode in bratstva, ko je s tisočerimi rokami začel graditi novo življenje, povsod, na vsakem koraku, ko je s tisočerimi srci, hotenji in željami dal življenju vsebino in pravo vrednost.

Dnevi — ko je človek postal največja življenjska vrednota, ko je ustvarjalec, ko je on sam vsebina novega življenja.

Vsi ti dnevi žive in zore v srcih ljudi, naših narodov, ko ob svojem velikem prazniku — Dnevu republike — s ponosom zro na prehojeno, trnjevo in zmagovito pot.

Konferenci ZKS ljubljanske univerze so razen delegatov osnovnih organizacij prisostvovali tudi mnogi gostje.

Jugoslovanski študentovski kulturni festival, ki ga je organiziral AKUD Akademik iz Ljubljane, se je pričel. Osem večerov se je ljubljanska publika navduševala ob uspelih nastopih študentovskih kulturnih skupin. Vendar pa to ni bil le pregled doslej opravljenega dela, ampak velika kulturna manifestacija mlade jugoslovanske inteligence. (Foto: Joco Žnidaršič)

Jugoslovanski študentovski kulturni festival

Izpolnjena pričakovanja

Če smo pred letošnjim študentovskim kulturnim festivalom dvomili v njegov uspeh, v njegov odmev med študentovsko in našo širšo kulturno javnostjo, se sedaj lahko oddahnemo. Prav lahko — kljub nekaterim napakam in pomankljivostim — zatrdimo, da je festival uspel.

V študentovsko kulturno življenje na univerzi je festival vnesel vnovič intenzivneje zaznavno živost in neko slavnostno razpoloženje. Večer za večerom je zares veliko število študentov polnilo dvorane, kjer so nastopale kvalitetne skupine petih jugoslovanskih študentovskih kulturno—umetniških društev.

Če bi hoteli strniti in zbrati vse vtise, ki so jih vzbudili festivalski nastopi, pisani in raznoliki, vendar prisrčni in topli, bi lahko ugotovili, da je festival uspel predvsem v treh ozirih.

Festival je predstavljal nadvse toplo in prijateljsko srečanje kulturno umetnostnih prizadevanj študentov petih jugoslovanskih univerzitetnih središč. Medsebojna izmenjava izkušenj, manifestacija bratstva itn enotnosti, predvsem pa zavest, da ima vsa jugoslovanska mlada inteligenca skupne napredne težnje in program, obogatiti družbeno in kulturno življenje s svojim aktivnim posegom vanj, je tem srečanjem dajalo še posebno vrednost in čar. Kljub temu, da festival ni zbral najboljših jugoslovanskih kulturnih skupin in najkvalitetnejšega, kar je v jugoslovanskem študent. kulturnem življenju, je podal vsaj fragment takih naših skupnih prizadevanj in dosežkov. Zato si lahko želimo, da bi tak festival vseh jugoslovanskih študentov (kljub temu, da podobnega — Majski festival — prirejajo tudi v Zagrebu in od časa do časa — v manjšem obsegu — tudi drugod) postal dragocena tradicija.

Ljubljanska, pa tudi širša slovenska kulturna javnost se je tokrat prvič celoviteje seznanila s kulturnim dogajanjem na naši univerzi. V tisku in javnosti je festival odjeknil kot pomemben kulturni dogodek, ki kaže da je tudi kulturno življenje na univerzi v sodobnih pogojih univerzitetne vzgoje, ki jo zahteva naš čas, ustvarjalno in lep odraz oblikovanja profila mlade, napredno usmerjene inteligence, ki stremi za čim popolnejšo podobo svoje osebnosti.

Najvažnejše pa, kar lahko festivalu štejemo za uspeh, je precejšnje zanimanje, ki ga je vzbudil med svojim — študentovskim — občinstvom. Razprodane predstave, živahni pogovori o festivalu in posameznih prireditvah, vse to priča, da se je festival in njegov prireditelj AKUD Akademik med študenti popolnoma afirmiral. Zame je največji uspeh festivala predstavljal razgovor z nekim študentom, ki v treh letih svojega študija na univerzi ni obiskal še nobene kulturne prireditve. Po dveh treh obiskih prireditev festivala mi je dejal, da je bilo zanj to pravo odkritje in da bo v bodoče večkrat zašel v naše kulturne hiše.

Če je bilo takih študentov več, je tudi globlji, vsebinski del festivala popolnoma uspel.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher

Osvoboditi se moramo spon preteklosti

Zdi se, da so uspehi na univerzi in na naših visokih šolah tudi rezultat hitrega družbenega razvoja, kar daje vse večje perspektive našemu delovnemu človeku, našemu študentu, našemu aktivnemu delovnemu državljanu pri reševanju konkretnih problemov. Danes ne živimo v času, ko bi kdorkoli imel pravico biti razočaran, ko bi kdor koli imel pravico biti v depresiji, da nima kaj več napraviti v našem družbenem življenju, da je revolucija izvršena, in da naj bi sedaj životarili. Mi živimo v pogojih izredno hitrega revolucionarnega razvoja, ki zahteva vsak dan novih oblik in izredno hitrih sprememb v našem celotnem družbenem sistemu, tako v sistemu komunalne ureditve, v sistemu delavskega samoupravljanja, v naši industrijski politiki, politiki na področju kmetijstva, kot tudi na področju vzgajanja kadrov, na področju celotnega pedagoškega in znanstveno raziskovalnega dela.

O vsem tem govorim zaradi tega, ker hočem nakazati nujnost velike odločnosti, nujnost, da z revolucionarnim pogumom pristopamo k reševanju problemov, ki se pred nas postavljajo. Mislim, da tak družbeni razvoj tako okupira vse ljudi na naši univerzi in višjih šolah, da ni časa, če se hočejo prilagoditi novemu tako pedagoškemu kot znanstveno raziskovalnemu delu, ki ustreza temu hitremu družbenemu razvoju, da ni časa za razna kritikastrstva, da ni priložnosti za nezadovoljstvo. Tukaj imamo toliko perspektiv, toliko odgovornosti za hitro izpopolnjevanje v naših znanstvenih in pedagoških ustanovah, da nam to absorbira vse naše sile.

Na tem področju pa imamo opraviti z nekaterimi problemi, predsodki, ki nas vlečejo nazaj. Če hočemo naše celotno delo v pedagoških in znanstveno raziskovalnih ustanovah prilagoditi takemu družbenemu razvoju, moramo radikalno odpraviti vse zgodovinske nepravičnosti, ki so se ravno na tem področju ukoreninile in jih je nekako zgodovina ustvarila. Mislim, da je osnova naše šolske reforme, da odpravimo vse nepravičnosti, da odpravimo vse privilegije, ki so omogočali samo določenim krogom priti do najvišjih strokovnih kvalifikacij. Te zgodovinske nepravičnosti smo hoteli odpraviti s tem, da odpremo vse znanstvene in raziskovalne institucije vsem, ki pokažejo kakršnokoli možnost, da se v eni ali drugi smeri uveljavijo. To ni danes smo princip socializma, to je danes pogoj razvoja, ker če tega ne napravimo, ne bomo mogli vzgajati vseh tistih strokovnjakov, ki

(Nadaljevanje na 2. str.)

Delovno predsedstvo

Predsednik Univerzitetnega sveta Jože Pernuš

Sredstva iščimo tudi znotraj univerze

Tovariš Pernuš je najprej govoril o pomenu izrednega študija, ki mora postati čisto redna in zelo pomembna oblika študija za tiste, ki istočasno študirajo, in so na svojih delovnih mestih. Nadalje je govoril o vrednotenju višjih šol in prvih stopenj na fakultetah in tendencah, ki se tu ponekod pojavljajo. Nato je prišel k problemu materialnega značaja o nadaljnjem finansiranju kot o velikem preokretu v naši miselnosti.

V nadaljnjem razvoju univerze in fakultet bomo nedvomno prišli do tega, da bodo zahteve fakultet večje kot pa so objektivne možnosti povišnja predračunov. To se dogaja vsako leto. Kljub temu, da Izvršni svet in Ljudska skupščina kažeta veliko razumevanja. Lani smo povečali proračun za več kot 25 odstotkov, letos pa se zopet predlaga povečanje za 25 odstotkov. V dveh letih je proračun narastel za 50 odstotkov, vendar so potrebe in želje še neprimerno večje. Nedvomno je, da se samo s proračunskimi sredstvi tega problema ne more rešiti. Zato je prav, da se v okviru današnje konference dogovorimo in sprejmemo konkretne sklepe, ter da se pri finansiranju v smislu pripravljajočega se zakona o finansiranju šolstva postavljamo na isto podlago, s katero lahko računamo, da bomo dobili nekaj več sredstev kot samo iz proračuna. Zagotoviti si moramo vse vire proračunov, ki že obstojajo na fakultetah in univerzi, in da vse, ki so zainteresirani za razvoj dela šolskih in pedagoških ustanov in institutov pri univerzi, zajamemo pri finansiranju naše dejavnosti.

Pri zajemanju virov gre za čim bolj široko interesno povezanost univerze s podjetji, s komunami, ljudskimi odbori in tako dalje. S tem smo že začeli pri gradnji študentovskih stanovanj iz fonda, v katerega plačujejo ljudski odbori in posamezne gospodarske organizacije.

V tem smislu se na posameznih fakultetah krepe skladi. Veliko pa imamo fakultet na primer tehnične fakultete, kjer vemo, da gre ogromno sredstev preko njih, vendar so skladi prazni. Najti je treba možnost, da naročniki del za prakso tudi plačujejo polno ceno, ne samo za umsko delo delavcev na fakulteti, ampak tudi amortizacijo zgradbe, aparatov itd. Zdi se mi, da fakultete niso zato, da bodo na račun proračunskih doklad dajale ugodnejše cene gospodarskim organizacijam ali drugim naročnikom, kakor jih dajejo drugi. V tem pogledu je treba zbrati lastna sredstva in zbrati še druga ter voditi določeno načelno politiko. Pri razdeljevanju proračunskih sredstev, ki se bodo nabrala, je treba dobiti predvsem objektivnejše kriterije. Danes imamo neke vrste podedovan sistem. Šele lani in letos skušamo s pomočjo ekonomskega inštituta dobiti inštrumente, po katerih bi lahko ekonomsko razdeljevali sredstva. Take ekonomske kriterije pa je treba pripraviti tudi v okviru posameznih fakultet.

Naslednje vprašanje so materialne skrbi. Če govorimo o celotnem šolstvu na univerzi in fakultetah, ne moremo iti mimo materialne skrbi za študente. Glede tega smo v sorazmerno težki situaciji posebno letos, ko smo morali postaviti postelje tudi v učilnice in drugam. Mislim, da se to stanje glede stanovanj ne da takoj rešiti, ker je priliv študentov velik, je pa na najboljši poti do rešitve. Sklad predvideva, da bomo v določenem obdobju v glavnem zadostili potrebam. Gotovo je, da je prehitevanje tukaj nemogoče, na drugi strani pa je jasno, da se je že veliko vložilo, saj imamo dve novi stolpnici v gradnji, poleg drugih zagotovil, in da se v določeni meri višje šole decentralizira in s tem zmanjša pritisk na stanovanjski fond, kar je zelo pozitivno.

Ob čimvečji dejavnosti članov ZK nadalje utrjujemo našo organizacijo in uveljavljamo njena stališča

(Nadaljevanje s 1. str.)

Organizacija ZK se je v zadnjih letih vedno bolj zavzemala za reševanje konkretnih problemov med študenti in profesorji. Njena vloga je postajala vedno bolj pomembna, saj se je iz kroga izključno notranjih partijskih problemov razširila na široke probleme šole in vzgoje. Tako je v procesu spreminjanja študija na univerzi postala ZK gonilna sila v borbi za hitrejši proces.

Potem, ko je opozoril na razne nepravilnosti in pomanjkljivosti v sedanji akciji komunistov na univerzi, je dodal, da je treba opozoriti tudi na mišljenje, ki teži za tem, da se ne bi javno kritiziralo, zlasti pa, da se ne sme javno kritizirati posameznih slabosti fakultet in šol. V lanskem šolskem letu je list Tribuna priobčil nekaj mnenj v zvezi s težavami na arhitekturi in igralski akademiji, toda to je revoltiralo učni kader, ki je prišel do ugotovitve, da to škoduje ugledu šole. Podobni primeri so bili tudi drugje. Prizadeti profesorji so zahtevali ostre ukrepe.

Komunisti bi morali razvijati kritični odnos do napak in slabosti, obenem pa bi si morali prizadevati, da bi bila kritika točna, utemeljena in konstruktivna. Ne bi smeli dopuščati, da se v kritiki ustavljamo pri tem, kdo ima pripombe in zakaj, pač pa, da se ustavimo ob tem, ali je kritika utemeljena in še zlasti ob tem, kako bomo ravnali, da napake odpravimo.

Naša prizadevanja bi morala biti takšna, da smo sposobni ustvariti takšne odnose, v katerih bo kritika samo prispevek k hitrejšemu in bolj pozitivnemu razvoju, hkrati pa bo razvijala samostojno mišljenje in izmenjavo stališč. Včasih bi morali biti komunisti sposobni, da se izkopljemo iz osebne prizadetosti, in na probleme pogledamo mnogo bolj objektivno. Kritiko bi morali razvijati tudi v organizacijah Zveze komunistov, saj prav pomanjkanje tega ne ustvarja jasnih razprav, dopušča tolerantne odnose do napak, kritikastrstvo, nedelavnost in malomeščansko familijarnost.

To bi bil prispevek k enotnosti Zveze komunistov, enotnim pogledom in akcijam članov, kar bi doprinašalo k večjemu vplivu komunistov. V nekaterih naših organizacijah imamo še precejšen pojav nedicipline, člani ne sprejemajo zaključkov osnovnih organizacij kot svoje naloge in si zato tudi ne prizadevajo, da bi te sklepe in splošno linijo uveljavljali. Osnovne organizacije morajo ostro ukrepati proti takim pojavom. Zato ostaja večji del nalog le na nekaterih članih, medtem ko drugi menijo, da izpolnjujejo dolžnost člana Zveze komunistov že z udeležbo na sestankih. Mi moramo reči to, da bo delovanje vsake osnovne organizacije sestavljeno resnično iz delovanja vsakega komunista posebej, kajti le tako bomo omogočili, da bodo vsi komunisti lahko dobri študentje, pedagogi, znanstveniki.

Z aktivnimi prizadevanji komunistov je potrebno nadalje oplajati sistem demokratičnosti na univerzi, akademijah in višjih šolah. Najrazličnejše oblike, ki sestavljajo ta sistem od Svetov letnikov in odborov ZŠJ do organov družbenega upravljanja še posebej omogočajo, da v razpravljanje in odločanje vključujemo čimveč študentov, pedagogov in drugih. Dolžnost ZK kot zavestne sile socializma pa je, da z aktivno udeležbo komunistov v družbenih organih prispeva k razvijanju borbe mišljenj in uveljavljanju najbolj naprednih pogledov, ne pa da ZK nastopa samo ločeno izven teh organov.

Vzroki slabosti dela osnovnih organizacij, zlasti študentovskih, so često v slabem načinu dela. Nepripravljeni ali slabo pripravljeni sestanki so za članstvo nezanimivi in neučinkoviti. Nekateri sekretarji stalno sami vodijo sestanke, zato so tudi sestanki enolični, dostikrat je njihova vsebina prenašanje tvarine iz sestankov na Univerzitetnem komiteju. Taki sestanki premalo obravnavajo probleme fakultet in tudi premalo aktivno pritegujejo vse članstvo. Doseči bi morali, da sekretariati delajo kot celota, da s članstvom uredijo načrt dela, po katerem bi skupina študentov proučevala posamezna vprašanja in bi jih pripravljala za razpravo v osnovnih organizacijah. Še posebno skrb pa morajo organizacije posvetiti novo sprejetim članom ter jih v začetku z manjšimi nalogami uvajati v delo organizacije.

Letošnja konferenca ZK ljubljanske univerze je bila bolj plodna in bolj delovna kot katera doslej. Vsebinsko zelo bogat referat je podal temeljito, kritično analizo o delu Zveze komunistov med dvema konferencama, istočasno pa je opozoril na dosežene uspehe in tudi neuspehe v reformi visokošolskega študija.

Boštjan Vilfan, študent elektro-fakultete

NESKLADJA z gospodarstvom

Poudaril je, da na tej fakulteti ni nobenega nasprotovanja k reformi, in dodal, da je danes vsak prepričan, da reforma krije v sebi velike perspektive, ker je študij dosti bolj enakomerno razporejen po letnikih.

Govoril je o sistemu šolanja na fakulteti in težnjah v industriji in poudaril, da so imeli elektrotehniki letos marca sestanek s predstavniki industrije in profesorji. Na tem sestanku so predstavniki industrije izrazili svoja mnenja o načinu študija na elektro fakulteti. Bili smo vsi presenečeni nad dejstvi, ki so nam jih navajali. Predstavniki industrije so fakulteto tako rekoč obtožili, da ima konservativen način pouka, ki sploh ni prirejen praksi. To kaže, kako je fakulteta oddaljena od dejanskih problemov prakse. Predstavniki industrije so nadalje navajali, da fakulteta po nepotrebnem posveča veliko časa teoriji, premalo pa daje študentom konkretnih napotkov, praktičnih in konkretnih predlogov.

Ob zaključku je poudaril, da danes predstavljajo neposredno oviro za razvoj v industriji in da razvoj odnosov, kakršnih si želimo, razni naslovi. Vsakemu je jasno, da so danes naslovi inženirjev in podobno samo pribežališče ničemurnosti in samozadovoljstva za njih. Nič nimajo skupnega s položajem, ki nastaja v naši družbi, ki je brez stanovske razdeljenosti. To so tudi vzroki, da študenti ne bodo hoteli zapustiti študija po prvi stopnji, čeprav potrebujemo sposobne strokovnjake prve stopnje. Vendar se tega problema žal izogibamo, ker si vsaj na tehnični fakulteti želi vsak imeti titulo. Uvideti pa moramo, da je to proti načelom naše družbe, in je tudi velika zavora v razvoju odnosov v naši proizvodnji.

Rektor Univerze prof. dr. Dolfe Vogelnik

Spremembe v organizaciji univerze

Prof. dr. Dolfe Vogelnik se je v svoji diskusiji dotaknil izredno pomembnih problemov, še posebej pa pri analizi vzrokov, zaradi katerih na medicinski fakulteti za enkrat še niso uspeli z reformo. Po njegovem sta dve okolnosti pretežno objektivnega, dve pa predvsem subjektivnega značaja, ki sta vplivali, da je reorganizacija mediciskega študija zaostala.

Prva je v dinamičnem razvoju družbe sploh. Splošno družbeno ekonomski razvoj je tako skokovit, da je postalo na prvi pogled razvidno, da univerzitetni študij, ki vzgaja kadre za industrijo in gospodarstvo, zaostaja. Razvoj je dušil zaostale pojme tudi v glavah ljudi, ki vzgajajo te kadre, in ko smo postavili pred te fakultete vprašanje reforme študija, je bila pripravljenost zelo velika.

Ta razvoj, k je vplival na hitro reorganizacijo študija na gospodarskih fakultetah, pa je pri medicini deloval v nasprotni smeri. Razvoj našega zdravstva — je igral negativno vlogo. Prav te dni smo sicer priča, da se zdravstvo reorganizira in postavlja na zelo napredne principe. Kot je obstoj celotnega zdravstva zavlačeval reorganizacijo študija na medicini, ki je z njim povezana, mislim, da je ta reorganizacija zdravstva eden od elementov, ki bo pomagal razvoju študija na medicinski fakulteti.

Drugi pogoj je važen za razvoj sistema višjega šolstva. Izvršni svet je zlasti v Mariboru ustanovil vrsto višjih šol. 1500 študentov je na višjih šolah, enako število pa v prvem letniku univerze. Sistem višjega šolstva se postavlja popolnoma enakopravno. Prišlo je do konkurence, ki so jo fakultete čutile in so zato sprejele nov sistem, ker so čutile, da zaostajajo. Te stimulacije pa ravno pri medicini ni bilo.

Tretji faktor je subjektivni. To je občutek, ki ga imamo vsi, ko govorimo o študiju medicine. Vsak vidi sebe kot pacienta in ob tem spoznanju ga postane strah.

Naslednji činitelj je velika konservativnost. Četudi imamo tam veliko komunistov, več kot na drugih fakultetah, so odnosi izredno okosteneli, otrdeli. Ni tu samo vprašanje odnosov profesor : študent, ampak tudi odnos hierarhije, skratka situacija, ki je ne bi srečali nikjer. Taka čvrsta hierarhija nedvomno ovira, da bi se nove misli, pogledi, poizkusi v reorganizaciji, ki se porajajo vsak dan v medicini, lahko uveljavili tudi na fakulteti.

Drugo vprašanje je vprašanje splošnega nadaljnega razvoja in reorganizacije univerze. Po predlogu Zvezne ljudske skupščine in naših organov je treba nadaljevati reorganizacijo univerze. Kateri so glavni problemi za bodočnost, ki jim bomo morali posvetiti pozornost, predvsem po vsebinski strani?

Najprej je vprašanje programov študija, ki so ostali, kot so bili. Izvršili smo neke rušade, vendar bomo morali v prihodnjih letih ponovno premisliti naš program za vsak predmet, in jih v resnici vsebinsko in perspektivno prilagoditi organizaciji, v katero gremo.

Naslednje veliko vprašanje je organizacija tristopenjskega študija. Tega do sedaj nismo imeli. Tu ne gre za neke organizacijske ukrepe, to bomo lahko izvedli, nekateri laže, drugi teže. Predvsem gre za vsebinski problem: kako bo vsebinska določitev tristopenjskega študija vplivala nazaj na reorganizacijo vsebine druge in celo prve stopnje, kajti za to gre. Ne bomo uspeli prve in druge stopnje teljito reformirati brez jasne perspektive o tretji stopnji.

Potem je še vprašanje izrednega študija. Tudi tu stojimo pred popolnoma novo situacijo. Ta izredni študij, ki smo ga imeli v preteklih letih na nekaterih fakultetah, je po kvaliteti nekaj drugega kot letošnji na vseh fakultetah z izjemo mediciske. Ne gre samo za organizacijski ukrep, ampak za nove prijeme, kako bomo oblikovali vsebino študija za starejše študente, ki jih mobiliziramo na njihovih delovnih mestih, ki so po strukturi in izkušnjah drugačni kot redni študentje. Kako bomo njim posredovali vsebinski program, to je vprašanje, ki se nam sedaj odpira.

V preteklih letih smo uspeli, da postavimo študij na nove organizacijske osnove prve stopnje itd. Pri tem pa se nismo skoraj dotaknili organizacije univerze same. Organizacija univerze je razen nekaterih sprememb na fakultetah, taka kot je bila. Ta notranja reorganizacija univerze postaja danes resna ovira, da ne bi mogli vsebinske naloge v polni meri izvršiti. V okviru fakultete imamo nešteto enot (institucije, institutiči, katedre, knjižnice, seminarji itd.). Mnogo teh enot živi samo na papirju, mogoče večina. Ko pa hočemo nekaj zagrabiti, vidimo, da nimamo kaj prijeti v roke.

Na univerzi moramo imeti osnovne enote, ki bodo nosilci osnovnih nalog, ki jih ima univerza, t. j. pedagoških in raziskovalnih nalog. Tu ne moremo iskati ljudi, ki bi te stvari organizirali in diskutirali o tem. Mislim, da je prišel čas, da čvrsto postavimo naše osnovne enote. Ni bistveno, kako se bodo imenovale. Kot osnovna pedagoška enota se postavlja katedra, poleg te pa Svet letnika, ki ga je zakon postavil, ki pa še ni zaživel. Ti dve enoti — katedra in Svet letnika — bi morali paralelno zelo močno zaživeti in reševati vprašanja, ki se postavljajo. Katedra mora biti izvrševalec pedagoškega dela na univerzi. Svet letnika pa mora biti tisti, ki stalno opozarja na vprašanja študentov, ki sodelujejo pri pedagoškem delu. Misliti moramo na to, da se za določene probleme poziva Svete letnikov tudi na Svete kateder. Katedra mora biti osnovna celica, ki odgovarja za celotno problematiko pouka v kadrskem, programskem, finančnem in v drugih pogledih.

Poleg katedre in Sveta letnika, ki sta predvsem pedagoški enoti, mora biti tretja osnovna celica institut, predvsem v disciplinah, kjer se lahko vrši več raziskovalnega dela. Kjer so manjše enote, vrši katedra tudi raziskovalne naloge. Kjer je jasno, da razisokvalno delo zahteva ekipno delo, in je katedra premajhen okvir za to delo, tam že danes ustanavljamo institute, ki jih družba boljše opremlja, in ki tudi prevzemajo v večjih dimenzijah raziskovalne naloge, ki jim jih družba nalaga.

Novi Zakon o univerzi v Ljubljani, ki se pripravlja, in novi statuti, do katerih bo moralo priti, ko bo zakon sprejet, nam bodo dali novo priliko, da bomo notranjo strukturo univerze, ki je zelo široka, tudi pravno, statutarno postavili in s tem ustvarili tiste pogoje, ki so nujno potrebni, da bomo lahko vse te probleme uspešno reševali.

Na medicini so volili le z 77,8 %, kar je le 1.8% nad univerzitetnim povprečjem

Osvoboditi se moramo spon preteklosti

(Nadaljevanje s 1. str.)

so nam pri takem hitrem razvoju v vsakodnevni življenjski praksi nujno potrebni. Zaradi tega smo v šolsko reformo vnesli možnost največjega razvijanja izrednega študija, Postavili smo vprašanje možnosti pridobivanja najvišjih kvalifikacij na delovnem mestu, tako v gospodarstvu kot v raznih javnih službah. To pomeni, da moramo celotno naše osnovno in srednje šolstvo reorganizirati. Danes smo v fazi bistvene reorganizacije celotnega sistema in temu prilagajamo tudi visokošolski študij. Naš razvoj ne gre v tej smeri, da moramo najprej napraviti eno in nato drugo — kot pravijo nekateri. Če bi tako delali potem ne bi mogli izvršiti revolucije. Nimajo prav tisti, ki pravijo, da ne moremo iti na visokošolskem študiju naprej, dokler nismo na srednji stopnji napravili sprememb. Povsod moramo iti naprej. Tal, kjer bo sposobnost komunistov in organizacije večja, tam bomo hitreje dosegli določene rezultate. To pomeni osvoboditev delovnega človeka od spon preteklosti in dajanje perspektivnih možnosti zato, da se uveljavi, in da se strokovno izpopolni. To je namen naše reforme, namen naših ukrepov, na katere smo šli tudi na univerzi.

Na področju reforme univerzitetnega študija imamo nekatere akcije, ki imajo značaj »brcanja žoge v out«. Prav je, da se partijske organizacije odločno uprejo takemu brcanju žoge in takemu odnosu prilagajanja univerze in znanstveno raziskovalnega in pedagoškega dela današnjim družbenim potrebam. Če bomo tu še dolgo zaostajali, bomo prišli v izredno kritično situacijo, ki lahko na področju zdravstva v bližnji bodočnosti privede do bistvene škode.

Mislim, da gre tu za resno in odločno akcijo, ki naj osvobodi od spon preteklosti in naj nas osvobodi mentalitete posebne kaste visoko kvalificiranih strokovnjakov.

Reforma medicine

Mislim, da je teorija, da na področju medicine graduacija v posameznih stopnjah pomeni le kvalitetno višje, ne pa nekaj popolnoma novega, popolnoma nevzdržno, ker bi isto lahko postavili na vseh drugih področjih.

Če ne bomo našli nekaj novega, bomo ostali na starih pozicijah, da imamo kaste zdravnikov, medicinskih sester in bolničarjev, kjer se ne dopuščajo zveze, češ, da je to nekaj popolnoma različnega.

Že danes ugotavljamo, da imamo na področju zdravstva veliko pomanjkanje srednjega medicinskega kadra. Če bomo ostajali na takem stališču takega kastnega gledanja, potem bomo imeli srednje medicinskega kadra čedalje manj, ker se nihče več ne bo hotel že v mladosti opredeliti za stroke, ki mu onemogočajo, da bi se lahko razvijal naprej v smeri, ki mu daje možnost uveljavljanja tudi na znanstveno raziskovalnem delu

Vprašanje večstopenjskega študija na medicini zato ni samo vprašanje prilagajanja celotnemu našemu družbenemu sitemu, ampak vprašanje same bodočnosti, perspektive celotne zdravstvene službe, končnega osvobajanja naše družbe od spon preteklosti. Zaradi tega je posebno boleče, da imamo največ težav ravno na fakulteti, ki ima formalno največ komunistov. Formalno pravim zaradi tega, ker če ti komunisti niso sposobni tega napraviti, kaže na to, da je med njimi nekaj ljudi, ki niso šli v korak z našo družbo, ki tolče konservativnosti in razbija spone preteklosti. Tukaj imamo opravka s komunisti, ki ne znajo biti osnovna sila za razbijanje te konservativnosti.

Končno bi hotel opozoriti v zvezi z razvojem našega visokošolskega študija in v zvezi z razvojem univerze in visokih šol še na nekatere deficitne stroke, ki nam morajo zadati nekaj skrbi. Zdi se mi, da bi bilo prav, da ne bi o tem razpravljali samo z univerzitetnimi učitelji, ampak tudi z drugimi pristojnimi faktorji v republiki. Tu gre za pojav pomanjkanja kadrov slavističnih strok sploh in na drugi strani za pomanjkanje kadra matematikov in fizikov. Prvo lahko pomeni bistveno slabost v nacionalnem razvoju slovenskega naroda, druga pa lahko predstavlja bistveno težavo pri našem nadaljnjem razvoju tehnike.

Med odmorom konference so se visoki gostje pogovorili o vtisih s konference

(Vtisi z bivanja kontaktnega štipendista)

UNIVERSITÄTSTADT GÖTTINGEN

Ko sem zvedel, da mi je dodeljena kontaktna štipendija v Göttingenu, sem o tem mestu, njegovih prebivalcih, okolici itd. vedel manj, kot bi v resnici moral vedeti. Zelo medel vtis, ki sem ga dobil pred dvema letoma na potovanju skozi to mesto, in dejstvo da je to staro univerzitetno središče — je bilo pravzaprav vse, kar sem vedel o mestu, kjer naj prebijem mesec dni, in se seznanim z delom in življenjem pretežne večine prebivalcev, študentov. Pridno iskanje strnjenega materiala, preko katerega bi, čeprav površno, izvedel nekaj več, ni rodilo uspehov. Imel pa sem srečo. V Ljubljani se je mudil študent iz Göttingena, s katerim sem navezal stike in že po kratkem pogovoru sem bil doma na göttingenških ulicah, vedel sem, da je najprimernejša točka za razgled mesta Bismarckturm, da je najboljši »espresso« pri Agnoliju, in da je najbolj živi predel okoli Gönseliesela.

Manj nestrpno sem po teh informacijah obrnil jadro na sever, vnaprej pripravljen na različna presenečenja in sprijaznjen s tem, da bom živel mesec dni ob hladno vljudnih in zadržanih neznancih. Toda marsikaj je bilo drugače, kot sem prej pričakoval. Na marsičem sem bil prijetno, včasih pa tudi neprijetno presenečen. Organizatorji štipendije so le-to pojmovali zelo resno in mi vnaprej pripravili obširen (mogoče celo preobširen), a zato vseskozi zanimiv program.

Mesto Göttingen

Med prebivalci Göttingena krožijo dokaj sočni pregovori, ki pa kažejo prav nazorno kakšno mesto je to. Eden od teh je uganka, ki jo študenti radi postavljajo tujcem: »Zakaj je v Götingenu prepovedano pljuvanje na cesti?« Ko si človek prikliče v spomin vse sanitarne in higienske ukrepe od časa Pettenkoferja do današnjih dni, ali še celo nazaj in strese iz rokava številne učene odgovore, mu povedo »resnico«. »Zato, ker bi gotovo pljunil na cucka ali akademika. Oba sta pa zaščitena«. Tudi če pustimo ob strani tisto o cuckih, ki jih je res veliko, je zelo značilna o akademikih. Res je! — Göttingen je univerzitetno mesto in samo to. Nič več in ne manj. Skoraj vse, kar živi v tem mestecu, cca 80.000 prebivalcev, živi in dela za univerzo. Göttingen brez univerze, brez študentske hale, brez Auditorium maximuma ne bil to, kar je. To res majhno mestece, stisnjeno pod zeleni grič in na njegovo pobočje je že leta tako, kot ga vidimo danes. Niti vojne ga niso dosti spreminjale. Mesto skoraj nima industrije; tu in tam je videti kak dimnik, pa še ta pripada kurilnici univerzitetnih klinik ali kakšni drugi ustanovi. Pogled, ki sem ga lahko užival vsak dan skozi okno svoje sobe v Fridtjof — Nansen Hausu, študentovskem domu za tuje študente, odmaknjenem od centra v zelenje griča, ali še lepši z vrha Bismarckturma kaže edinstveno podobo mesteca ob Leini. Človek dobi občutek, da bi ga stisnil v pest. Spodaj ležijo majhne hišice, ni videti velikih novih zgradb, razen par blokov novega naselja severno, ni nebotičnikov. Tu in tam med temi hišicami štrli kakšna siva stara zgradba — ta nedvomno sodi k univerzi. Največ novega je zgrajenega po vojni na jugovzhodnem delu mesta. Toda stari prebivalci Göttingena tega kraja tujcem ne omenjajo kot pomemben del, čeprav so nanj ponosni. To so namreč ogromni bloki kasarn za tankovske enote nadutega Bundeswehra. Okoli kasarn pa skoraj novo mesto — stanovanjska hiša za družine pripadnikov prehitro rastoče nemške vojske.

Göttingen nima širokih in modernih ulic, večina njih je ozkih, ki se komaj prebijajo med starimi hišicami, mogoče jih je pol enosmernih in je prava umetnost po njih voziti. Zato tudi promet ni tako živ, pač pa bolj miren, rekel bi celo len, vsaj v centru mesta. Voziti se nekam v Göttingenu z avtobusom mestnega prometnega omrežja, ko se človeku mudi, je prava propast. To si lahko privošči samo ta, ki ga pot nese daleč na periferijo. Drugače bo zanesljivo prišel veliko prej peš. Sicer pa v tem mestu ni nič daleč in se je kljub labirintu uličic nemogoče zgubiti.

Ko človek vpraša domačina, katero znamenitost bi si v Göttingenu najprej ogledal in kaj je sploh zanimivega in vredno ogleda, bo dobil različne odgovore. Gotovo pa je, da ne bo nihče pozabil na Magistrat Rathaus, Auditorium in še nekaj cerkva. Res pa je, da Göttingen ni mesto, ki bi nudilo dneve in dneve užitek ogledovanja svojih znamenitosti, ker se človek v zelo kratkem času z njimi seznani in se počuti med njimi kot doma. Spozna se celo z ljudmi in se mu zdi, po tednu bivanja tako, kot bi živel že ne vem koliko časa med njimi. Vsekakor pa so vredni ogleda med drugim tudi botanični vrt, za medicinca univerzitetne klinike in inštitut, za fizike Planckov inštitut, za vse pa velika in vzorno urejena univerzitetna biblioteka. Mnogi domačini pa pojmujejo znamenitosti svojega mesta drugače. Ure in ure bi lahko vodili tujca po mestu in razkazovali nizke stisnjene eno ali dvonadstropne hišice z lesenimi okraski, ki jih pridno vzdržujejo, še potem, ko se sicer že cela hiša vsled starosti krivi in preti nevarnost porušenja. Pripovedovali bodo kateri znameniti mož je kdaj živel in delal v tej ali oni na zunaj nič kaj privlačni hišici. Drugi bodo zopet začeli pri »Fransiskaunerju«, nadaljevali v »Dzugu«, zavili v »Rathauskeller« in pozno končali v kakšnem nočnem lokalu. Če se Slovenci lahko pohvalijo z dobro organizirano mrežo gostinskih lokalov in številnimi gostilnami, potem imajo Göttingenci dvakrat večjo pravico na to. Saj je skoraj vsak tretji lokal gostilna ali restavracija. Seveda ne v pomenu besede, kakor jih mi pojmujemo. Zadrževanje v lokalu je krajše, če pa pri »Fransiskannerju« izvlečete iz žepa sendvič ali kaj podobnega, bo natakarica brez zadržka rekla, da je to prepovedano. Uživa se lahko samo tisto, kar je kupljeno v lokalu.

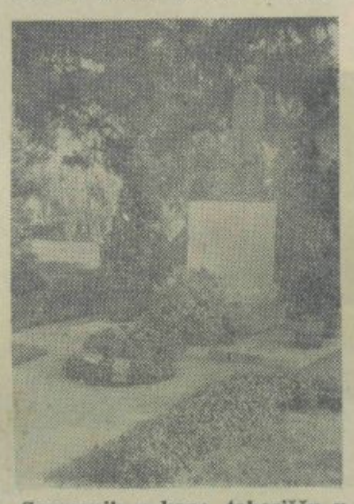

Spomenik v konc. taborišču v Dachauu — v še ohranjenem in v muzej spremenjenem delu

Zato vsekakor ne morem trditi, da so prebivalci Göttingena preveč vdani alkoholu, ali celo pijanci. Lahko bi se trdilo nasprotno, kajti ulice mesta so zvečer ob 9. uri prazne, le tu in tam je mogoče srečati kakšno skupinico, ki pa kljub temu ne razgraja. Nočni lokali so, razen ob sobotah in nedeljah, prazni. Pravijo, da Nemci sploh zelo neradi razgrajajo na javnih mestih. Mogoče to drži, toda večkrat je mogoče slišati iz privatnih hiš in stanovanj pijano petje. Se pravi, da to raje delajo doma.

Nepoučeni bi mislili, da takšno mesto kot je Göttingen nudi človeku vse kar rabi za kulturno izživljanje. Moj vtis ni tak. Mesto ima samo eno stalno gledališče — Stadtteater in eno mladinsko — študentovsko gledališče. Nima stalnega zbora, filharmonije ali kakšnega drugega ansambla. Drži pa to, da v kinematografih ni nikoli gneče. Interes za kulturne prireditve je presenetljivo velik in je gledališče skoraj vedno polno, ob gostovanju drugih skupin pa so prav tako dvorane popolnoma zasedene. Poslušal sem orgelski koncert, ki je bil v največji cerkvi in skoraj verjeti nisem mogel, da bo publika do zadnjega kotička izpolnila cerkev, da bi poslušala težko Bachovo mojstrovino.

Podobno kot s kulturnim je tudi s športnim življenjem. Gojijo predvsem lepe športe, ki niso dostopni vsem. Imajo čudovito lepa igrišča za tenis. Svoj čas je bilo silno priljubljeno jahanje, ki ga goje povsod v Nemčiji, toda ta ni več tako privlačen v Göttingenu. V enem mesecu, kolikor sem bil jaz tam, ni bilo priložnosti videti vsaj enega nastopa v nogometu, odbojki, rokometu, košarki in podobno, ker jih kratko malo ni bilo. Ne vem ali ni interesa ali pa so vzroki kje drugje, da so celo mnogi televizijski sprejemniki po izložbah, ki so prenašali potek Olimpijskih iger iz Rima oddajali svoje žarke v prazno, ali so se pred njimi ustavljali le redki mimoidoči. Nekaj več se jih je ustavilo le takrat, ko so prenašali nastope Nemcev.

Drugi kraji, druge navade, drugačno življenje.

Študenti in njihovo življenje

Malce ponesrečeno je bilo to, da sem prebil v Göttingenu mesec dni ko je študentov tam manj, namreč v času počitnic. Kljub temu jih je bilo dovolj. Razen drugega je bil v domu, kjer sem stanoval, poletni seminar iz nemščine z udeležbo študentov iz okoli 20 držav, tako da je družba bila še bolj pisana. Pravijo, da je v času pouka na univerzi, posebno v jeseni, mnogo študentov in da se Göttingen prelevi v mesto mladosti. To res ni nič čudnega, saj ima popolno univerzo, tehniško visoko šolo, zelo znamenite nekatere fakultete in se vsujejo v to majhno mestece študentje iz različnih, tudi oddaljenih krajev. Tako študira v Götingenu približno 8 tisoč študentov, kar je zelo veliko, če pomislimo, da so to študentje samo na univerzi brez tehnike, brez visokih šol in akademij. Če k njim prištejemo še dijake gimnazij, potem je razumljivo, da je skoraj polovica prebivalcev res mladina, ki se uči in študira.

Poleg Heidelberga v Nemčiji je to najbolj znana univerza, ki se z vso močjo oklepa tradicij in starih navad v študentovskem življenju. Zato je najbolj živo in veselo v jeseni, ko se začnejo obredi z bruci, obredi za vstopanje v posebne »viteške« organizacije — Studentenverbindungen in ko počno tako nenavadne reči, da jih mi najbrž ne bi več prenašali. Višek doseže vse s karnevalom, ko se razen študentov pomladi še vse ostalo, in starih v mestu ni več.

Nemogoče je bilo v tako kratkem času spoznati vso študentovsko dejavnost, vsaj ne tisto organizirano. Menim pa, da pa se mi lahko popolnoma opravičeno pohvalimo z veliko bolj razgibanim študentovskim življenjem po številnih kulturnih, športnih in drugih skupinah. To delo imamo nekako načrtno. Študentje v Göttingenu v veliki meri živijo svoje individualno in našim pojmom odmaknjeno življenje. Večji del je povezanih v »viteške« organizacije, mnogi jih celo obsojajo, se posmehujejo njihovem programu in navadam. Končno ni čas za znamenja časti narejena z mečem po obrazu. Ni treba pozabiti tudi tega, da niti te organizacije nimajo več tistega popolnoma starega pečata in namena, čeprav so obdržale nekatere stare navade. Vanje se vstopi precej težko, toda kdor je enkrat v njih, ima preko različnih skupin, organizacij itd. zagotovljeno »svetlo« prihodnost. Ni namreč več glavni namen organizacij brazgotinjenje, celonočno popivanje in ponavljanje različnih šeg, ampak v prvi vrsti iskanje dobrih zvez za bodoče namestitve. Seveda ni potem nič čudnega, če se takšne skupine lahko izkoriščajo za različne, ne vedno najbolj primerne in vzorne namene.

Šolanje, in vzdrževanje v mestu je dokaj draga zadeva, zato pa ima veliko študentov različne podpore in štipendije. Zelo veliko število pa se jih v počitnicah razkropi po mestu in daleč po Nemčiji, da si prisluži sredstva za nadaljevanje študija v naslednjem semestru. Z lahkoto se jih prepozna, ne samo po bradicah s katerimi so ravno v letošnjem letu preplavili mnoga podjetja, ampak tudi po obnašanju, kajti le redko kateri se želi, čeprav na enakem delu kot delavec, tudi obnašati in imeti z delavci pristne odnose. Vedno dajo čutiti svojemu okolju, da so nekaj »več« in da reveži okoli njih tega ne bodo nikoli dosegli. Je to pač del tiste napihnjenosti, ki se pri nas gubi, če je sploh kdaj bil v takšni meri kot ravno v Nemčiji. V Göttingenu sta samo dva študentovska doma in oba lahko sprejmeta pod krov komaj nekaj nad eno dvajsetino študentov. Vsi drugi si poiščejo sobice in stanovanja pri privatnikih. Za privatnike je to lep vir dohodkov, toda celo teh sobic primanjkuje, zato pride včasih prav vsaka luknja. Silno sem bil presenečen, ko sem se povzpel ves zasopihan na cerkveni stolp, ki je obenem razgledni stolp, in naletel na bivališče dveh študentov teologije, ki sta si ga uredila na tej višini v notranjosti stolpa. Kot s stanovanji, je enako s prehrano. Samo študentje, ki stanujejo v domovih, imajo tam tudi prehrahrano, drugi pa privatno ali po lokalih. Popolna preskrba v domu je približno 200 nemških mark, kar ni ravno malo, le redko kje pa je mogoče ceneje shajati pri privatnikih. Če se k temu prišteje še plačano šolanje, pripomočki in drugi izdatki, potem po naših pojmih morajo starši svojim sinovom in hčeram na študiju dajati veliko več kot je to primer pri nas.

Presenetljivo je dejstvo, da Göttingen, ki študentom ne nudi v izobilju možnosti za vsestransko kulturno umetniško izživljanje, nima niti močnih študentovskih kulturnih skupin. Človek dobi vtis, da za vse zadostuje televizijski sprejemnik, kino in to, kar imajo. Ogledal sem si dve prireditvi v študentskem gledališču in bil dvojno impresioniran, nad kvaliteto igre in drznostjo, s katero se ti mladi ljudje lotevajo težkih in celo avantgardističnih del, ki jih sicer ni mogoče gledati v mestnem, zelo lepem, gledališču, po drugi strani pa nad gledališčem samim, ki je tako rekoč v nekakšni lopi, res z minimalnimi pogoji za delovanje. Ima pa to gledališče hvaležen krog publike, med študenti ter med ostalimi prebivalci.

Veliko več pozornosti kot delovanju po reprezentančnih skupinah posvečajo študenti v Göttingenu razvijanju različnih manjših skupinic, organiziranju plesov, družabnih večerov itd.

V svojem delovanju se poslužujejo in dobro obiskujejo različna predavanja, cikluse razgovorov o določenih problemih itd. Priznati se mora, da je študentovsko življenje le razgibano, toda na drug način kot smo ga mi vajeni, in se nam zdi novo, hkrati pa tuje, odmaknjeno od nas in naše realnosti, rekel bi celo od njihove lastne ralnosti.

Med najbolj delavnimi je vsekakor ASTA (Algemeine Studentenauschuss) njihov mednarodni odbor, preko katerega tudi mi vzdržujemo stike s študenti v Göttingenu. Le ta skrbi za mednarodno sodelovanje z mnogimi univerzami izven Nemčije. Najboljše odnose v Jugoslaviji ima ravno z Ljubljano in Skopjem. Ta organizacija skrbi za mednarodne zamenjave, ekskurzije, izlete itd. Zanimiva je novost, s katero so začeli, organizacija ekskurzij za študente in profesorje v inozemstvo. Vsako leto gre v Pariz več skupin, letos pa tudi v Jugoslavijo s posebnimi avtomobili itd. Določen delež ima tudi pri organizaciji vsakoletnega (že omenjenega) seminarja za nemški jezik, ki ga sicer prirejajo pod pokroviteljstvom upravnika doma, v katerem sem prebival, pastorja po poklicu.

Ta seminar zasluži nekaj besed. Zaradi časovne omejitve nisem utegnil prisostvovati predavanjem in diskusijam na seminarju, kakor tudi ne številnim izletom, ki so jih pripravili za udeležence, in ne morem podati ocene o tem, koliko je seminar koristen za spoznavanje nemškega slovstva, ali koliko je koristen za študente germanistike, ki se ga udeležujejo. Vsekakor je koristen, kot so koristna vsa podobna srečanja študentov iz različnih držav. Silno pa me je motilo nekaj drugega pri seminarju. Življenje v domu se za časa seminarja popolnoma spremeni in vse diha samo za uspeh tega seminarja. Organizatorji poskrbijo, da imajo udeleženci res vse, med drugim tudi dnevno časopisje, in vse, kar bi jih dodobra seznanilo z »nemško realnostjo«. Skoraj sleherni dan je pismonoša ali kdo drug prinesel kar čeden kupček literature, ki je bila na voljo vsem udeležencem. Med to literaturo za »sodobni nemški jezik« so omembe vredni: 2 x 2 = 8 — zgodovina ene skupine nemških mladeničev v Sovjetski zoni Nemčije, »Freie Stadt« zwischen Stacheldraht?, The facts — The Soviet Zone of Germany (v nemščini in angleščini), Care and help for . . . , Ein Friedensvertrag mit Deutschland? in tako dalje. To je samo nekaj izvodov, ki sem jih prinesel s seboj, in ki nedvomno sodijo, kakor po vsebini tako in še bolj po načinu pisanja, v propagandno literaturo naperjeno zoper Sovjetsko zvezo in Vzhod nasploh, zoper dobre odnose in prijateljstvo, in sicer propagandno literaturo tiste najnizkotnejše zvrsti. Morda je višek vsega »Flüchtlings Anzeiger«, časopis prebegov iz Sovjetske zone, ki je pisan v stilu, ki se človeku gnusi. Ta literatura naj bo material, s katerim bi se udeleženci seminarja seznanili z nemškim vprašanjem. Voditelji seminarja znajo izkoristiti vsako priložnost za vsiljevanje svojih predlogov in nepomirljivih stališč vsem in na vsakem mestu. Nekaj literature, nekaj pogovorov, obvezni izlet v Friedland, majhno mestece v bližini Göttingena, sicer eno najbolj znanih in urejenih taborišč za prebegle iz Vzhodne Nemčije, in vtis o nepravični delitvi, o »vsiljenih mejah«, o »trpečih bratih« nekaj kilometrov naprej na drugi strani bodeče žice, o »nevarnosti komunizma« itd. zadostuje. Kdo še po vsem tem ne bi podpiral opravičenih zahtev Nemcev na tej strani v popolni svobodi, da se še energičneje ne zoperstavijo zoper »vpliv komunizma« in kdo ne bi šel z njimi v boj za osvoboditev trpečih bratov in drugi strani.

To me je silno motilo že prve dni, pozneje sem vsaj nekoliko bolj spoznal, da to ni samo tukaj, da gre za lep sistem, razpreden povsod po Nemčiji, seveda močneje ob meji, a o tem pozneje.

(Konec prihodnjič)

Palača kulture in znanosti v Varšavi

Auditorium maximum v Göttingenu sodi med najvažnejše dele univerze

S poti po Poljski

Počitniška srečanja na Poljskem

Kar verjeti nisem mogel, da zares sedim v kupeju Panonija-expresa in da potujem na Poljsko. Prvič sem šel v inozemstvo. Morda je tedaj v vsakem človeku neki strah, ne vem pred čem, neko notranje razburjenje. Vendar je minilo tudi to. Ko smo pri Subotici prešli državno mejo in se zavedeli, da smo na Madžarskem, smo spoznali, da ni to nič posebnega in strašljivega. Zato smo se počasi vživeli v življenje inozemca in prekoračenje meje nam je bilo potlej samo gola formalnost. Osem študentov iz vseh jugoslovanskih univerzitetnih centrov je potovalo na delovno akcijo na Poljsko. To je bilo letos menda drugič, da sta ZŠJ in poljska študentovska zveza po medsebojnem sporazumu izmenjali študente na delovnih akcijah. Lanska izmenjava menda ni preveč uspela; rekli so nam, da po poljski krivdi. Zato smo bili precej skeptični do te poti: tolažili smo se, češ saj bomo kmalu prestali.

V Budimpešti je vlak stal dve uri in to smo izkoristili za ogled mesta. Bilo je ravno opolnoči; ulice so bile prazne, slabo razsvetljene in ni nam bilo do take hoje po mestu, čeprav smo lahko zaslutili, da je lepo. Ves dan smo se potem vozili preko Češkoslovaške na prvo večjo poljsko postajo, v Katovice smo prispeli šele približno ob štirih popoldne. Poljska! Poljska! O Poljski in Poljakih smo slišali marsikaj, mimo tega pa smo prebrali Reymontove Kmete in nekaj Mickiewiczevih pesmi. Zdaj pa smo videli te kraje in te ljudi z lastnimi očmi, govorili bomo lahko z njimi in jih spoznali. Na ulici v Katovicah nas je ustavil moški srednjih let. Slišal je našo govorico in jo spoznal. Pred letom 1948 je študiral v Zagrebu. Prijateljsko nam je stiskal roke, kot bi bili stari znanci. Povabil nas je na pivo, nam govoril o Poljski in njenih ljudeh. Bil nam je dobrodošel. Kmalu sta se mu pridružila še dva. Gostili so nas s poljskim pivom, skupaj smo se fotografirali, potem pa smo imeli še skupno pot z lokalnim električnim vlakom do Krakowa. Spet smo bili v središču pozornosti. Prijatelj nam je bil študent rudarstva iz Katovic, drobno dekletce, ki je šlo na obisk k teti v Krakow, stari možje so nas prišli pozdravit.. Ne morem popisati vsega. Spoznali smo, da smo na Poljskem zaželeni, da smo prijatelji.

Po enodnevnem postanku v Krakowu smo se odpeljali na jug države, v kraj Czorsztyn, kjer je bila akcija. Presenetili so nas z lepim sprejemom, čeprav smo prišli z enodnevno zamudo, razočarala pa nas je slaba organizacija. To ni bila delovna akcija, kakršno smo pričakovali. Imeli so nas za turiste in šele po treh ali štirih dneh je naš »kirovnik« našel delo za nas. Delali smo ščitni zid ob neki cesti nad reko Dunajec, kamor smo se vozili 15 km daleč s kamionom. S tujimi kolegi smo se kmalu spoznali, delo nas je združilo. Bili so trije Francozi, precej Angležev, študent iz Čila, ki študira v Angliji in Arabec, študent v Pragi. Nihče ni drugih zafrkaval: če nisi mogel sam dvigniti vreče cementa, sta jo dva. Navadili smo se, da smo Angleže zjutraj vedno čakali, ker se niso mogli posloviti od zajtrka, popoldne so ob povratku z dela vedno ustavili kamion pri neki slaščičarni, da so šli na kolače. Angleži brez kolačev ne shajajo. Sklenili smo številna poznanstva. Arabec Abdul je bli vedno z nami, kakor da bi bil član naše skupine. Ko smo se ob koncu razhajali, se je jokal. Od tujih študentov je bil Abdul naš največji prijatelj. Morda je bil tak samo še Čilenec Hugo, ki nam je z največjim veseljem pripovedoval, da živi v Čilu mnogo Jugoslovanov, ki pa imajo celo sami svoje mesto. S Francozi smo debatirali največ o politiki; s Poljaki o filmih, o glasbi in o čemerkoli, samo o politiki ne! Morda so se česa bali, morda pa jih to tudi ne zanima. Videli pa smo pri poljskih študentih, da so prijazni in gostoljubni. Ob naših skupnih zabavnih večerih so se izkazali kot veliki ljubitelji moderne glasbe. Pri plesu jih sploh nismo mogli doseči. Celo valček so plesali v obliki rock'nrola! Učili smo se poljskih narodnih pesmi, mi pa smo jih učili naših. Kar dobro so zapeli »Marjane, Marjane...«, mi pa dve ali tri poljske.

Nekoliko bolj smo poznali Poljsko, ko smo obiskali Zakopane in Tatre. Poljaki hodijo v Tatre v svetišče in govorijo o njih z velikim ponosom. Prepričani so, da so to najlepše gore na svetu. Zares so lepe in Poljaki jih obiskujejo zelo pogosto.

Stara poljska prestolnica Krakow, ki smo jo obiskali po končani akciji, bi zahtevala mnogo časa za popoln ogled. Utegnili smo si ogledati le največje zanimivosti. Bili smo na gradu Wawel, na grobnici poljskih kraljev in pesnikov Mickiewicza in Slowackega, staro mestno obzidje in drugo najstarejšo univerzo v Evropi, bili smo v delovni sobi Nikolaja Kopernika. Bili smo na zvoniku, odkoder se vsako uro sliši glas trobente v spomin trobentaču, ki je odtod opozarjal v starih časih meščane na trume Tatarov, ki so stalno napadali mesto. Z zvonika je lep razgled na skoraj polmilijonski Krakow. Zvečer smo v parku poslušali rock and roll na kitari v izvedbi skupine prenapetih teenagerjev.

Obisk v Auschwitzu! Pogled in spoznanje grozot fašizma! Kupi človeških las, čevlji, opozarjajo in svarijo. V takem prostoru se ne moreš zadržati in ubraniti solz. Tu je zdaj urejen muzej.

Veselili smo se prihoda v prestolnico, v Varšavo. Spoznavali smo jo iz avtobusa, ki nas je prepeljaval po mestu in s tridesetega nadstropja palače kulture in znanosti. Bili smo na tleh varšavskega geta. Spomenik pobitim Židom so postavili iz marmorja, ki ga je Hitler pripravil za spomenik nemške zmage. Ironija zgodovine. Ruševine v centru mesta so nas spominjale na vojno. Varšava pa je vsa zgrajena na novo, stari del mesta je obnovljen v starem slogu.

Vhod v koncentracijsko taborišče Auschwitz: »Arbeit macht frei«

Ko smo zapuščali Poljsko in smo se v Varšavi peljali s taksijem na postajo, smo tiho zapeli poljsko narodno: »Szla dzieveczka...« pa nas je šofer zavrnil, da ne pojemo prav, da pojo tako fantje v veseli družbi, Varšava pa poje drugače. In zapel nam je pesem o Varšavi in o Poljski, ki je bila žalostna. Ko smo tako vsaj malo spoznali Poljsko, smo začeli opravičevati vso tolikanj razglašeno sentimentalnost in religioznost Poljakov, o kateri se mnogo govori, pa je skoraj opazili nismo.

J. Prešeren

Jugoslovanski študentovski

FESTIVALSKI DNEVNIK

REFLEKTORJI SO ZAŽARELI

Četrtek, 10. novembra. Reflektorji, ki bodo večer za večerom osvetljevali nastopajoče na jugoslovanskem študentovskem kulturnem festivalu, so zažareli. Otvoritvene slovesnosti so se poleg ostalih javnih in političnih delavcev ter številnega občinstva udeležili tudi predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije tov. *Miha Marinko*, častni predsednik društva Akademik *tov. Lev Modic* in sekretar UK ZKS tov. *Stane Markič*. Po pozdravnih besedah predsednika AKUD Akademik *Petra Toša* in predsednika Univerzitetnega odbora ZŠJ *Janeza Ruglja* je festival pozdravil še tov. *Lev Modic*, ki je med drugim dejal:

»Vesel sem, da lahko pozdravim začetek jugoslovanskega študentovskega kulturnega festivala. Gre namreč za pridobitev, ki bi jo morala z velikim zanimanjem spremljati vsa naša javnost. Mladi ljudje, ki bodo jutri prevzeli odgovorne naloge v našem družbenem življenju, hočejo po mnogih uspehih svojih kulturnih skupin pokazati skupno rast in poudariti skupno voljo. S tem pa prvi študentovski kulturni festival ni več samo pregled opravljenega dela, marveč prerašča v kulturni program mlade inteligence jugoslovanskih narodov. Ta program izraža hkrati nacionalne korenine naših kultur in občečloveške težnje ljudi naše družbe. Prepričan sem, da bodo srečanja, kot je sedanje, le še poglobila in razširila smisel za kulturne vrednote pri mladi jugoslovanski inteligenci. Zato naj bi se festival ne zadovoljil le z javnimi nastopi, ampak naj bi ga v bodoče spremljali razgovori o aktualnih kulturnih problemih, ki jih rešuje in jih bo reševala generacija mlade inteligence.«

Sledil je izbran kulturno umetniški program, ki so ga prispevale skupine AKUD Akademik, APZ Tone Tomšič je zapel nekaj slovenskih umetnih pesmi in še enkrat opozoril na svojo kvaliteto. Akademska folklorna skupina France Marolt je zaplesala svoje standardno izvajanje gorenjske in koroške plese ter efektno Bunjevačko kolo. Simpatično se je predstavil novo ustanovljeni Akademski oktet in Koroški akademski oktet, ki je izvajal obširen spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi ter pesmi tujih narodov.

Če naj bi ta program predstavljal vso dejavnost v okviru delovanja AKUD Akademik, smo vsekakor pogrešali vrsto skupin, ki poleg nastopajočih spadajo v okvir društva. Sicer pa je ravno s tem resno opozoril tudi na skupine, ki so samo na papirju in ki bi rabile nekaj močnih impulzov za oživitev njihovega dela. Kljub temu pa je prvi večer več ali manj uspešno in celovito prikazal kulturno umetniška prizadevanja ljubljanskih študentov.

PRISRČNO SREČANJE

Petek, 11. novembra. Drugi večer — nastopila je folklorna skupina AKUD Mirče Acev iz Skopja — je privabila nabito polno dvorano gledalcev, predvsem študentovske mladine. Nadvse razveseljivo je dejstvo, da je za prireditve festivala med študenti veliko zanimanje. Ob ponavljajočih se vprašanjih: »Karto več?« pred Unionom se prireditelji lahko zadovoljno nasmehnejo.

Makedonski študentje *so s* svojim prisrčnim in neposrednim nastopom kmalu vzpostavili intimen in topel stik z občinstvom, ki se je na koncu prelil v pravo manifestacijo prijateljstva in lepega srečanja študentov dveh oddaljenih jugoslovanskih univerzitetnih središč. Gostje so izvajali bogat izbor iz neizčrpne zakladnice makedonske folklore, ki je neločljiv del življenja in zgodovine tega naroda. V svojih *plesih so prikazali del njihovega* vsakdanjega življenja, zanosen upor proti dolgoletnemu zatiranju in vero v lepo, ustvarjalno življenje. Z mladostnim ognjem, elementarnostjo, pristno življenjsko energijo in neposrednostjo so znali pričarati zanimivo okolje, v katerem živi bogata narodna zapuščina.

Njihovo izvajanje pa je žal ostalo le pri tem. Videlo se je, da je skupina mlada, plesno in tehnično neizdelana, njihova koreografija pa je ostala pri večkrat nespretno zrežiranem vsakdanjem plesu kol, ki še danes žive med makedonskim ljudstvom. Pogrešali smo umetniško in prizadeto narodopisno obdelavo ljudskih plesov. Kljub tem pomislekom pa predstavlja večer mladih makedonskih plesalcev uspeh. Omenil bi še dobro instrumentalno spremljavo in nekaj uspelih vokalnih vložkov, ki so napravili večer še bolj bogat in neposreden.

ZA LUKRECIJO

Sobota, 12. novembra. Intimno vzdušje Eksperimentalnega gledališča v Križankah je dalo temu večeru poseben čar. Igralska skupina na Akademiji za igralsko umetnost je izvaja Giraudouxovo dramo Za-Lukrecijo.

Stara legendarna tragedija o Lukreciji, o njeni nravstveni moralni čistosti, kljub njenemu onečaščenju in ponižnosti, je znan motiv iz starejše, pa tudi novejše književnosti in likovne umetnosti, ki je vedno znova privlačevala nove oblikovalce te snovi. Jean Giraudoux je to klasično legendo postavil v sodoben ambient, v meščansko okolje Francije dvajsetega stoletja. V duhovitih dialogih zaživi problematično večno človeško vprašanje etike in morale v medčloveških odnosih, v odnosih med spoloma v meščanski družbi, pa tudi v družbi nasploh v še posebni svetlobi. Eno najbolj elementarnih in silovitih človeških čustvovanj in vrednot — ljubezen, nravstvena čistost, morala, je vprašanje, ki človeka vedno znova sili k razmišljanju. Prav zato je ta motiv — ki ga je sicer Giraudoux obdelal na malce problematičen način — vedno svež, živ in aktualen.

Mladi igralci so zahtevno tragedijo predstavili z vso prizadevnostjo in precej močnim umetniškim oblikovanjem. Znali so neposredno pričarati življenjsko pristnost in atmosfero malomeščanskega okolja (ki včasih prerašča v nadčasovno okolje) ter rahlo izniansirano simboliko, ki jo diha antična *tragedija glavne junakinje.* Posebno je treba poudariti veliko igralsko prizadevnost Marije Benkove (kot Paole), velik posluh Irene Prosenove (Lucile) za tanka in občutljiva mesta, ko njena vloga predstavlja simbol Lukrecijine tragedije ter ostale igralske kreacije večjih likov (Anton Petje, Stanko Potisk, Lenka Ferenčakova, Alojz Milič).

In za konec spet pomislek. Večer je za festival predstavljal sicer prijetno osvežitev, vendar bi bili mnogo zadovoljnejši, če bi nam jo pripravila amaterska študentovska igralska skupina, ki deluje le na papirju, kot pa skupina iz Akademije, kateri je omenjena drama le sestavni del njenega študija.

DOMAČE VZDUŠJE

Nedelja, 13. novembra. Za prijeten večer je pred spet polno nabito dvorano poskrbela tokrat domača skupina — Akademska folklorna skupina France Marolt. Njen spored je obsegal dva dela: v prvem so predstavili slovensko folklorno zapuščino in običaje, v drugem pa temperamentne plese drugih jugoslovanskih narodov.

Videlo se je, da skupina slovenske narodne plese predvaja s pravo študioznostjo in etnografsko prizadetostjo, toda v skrbni verodostojnosti noš in poskušanju vživeti se v duha naše starodavne preteklosti, kot v umetniško skrbno izdelanem plesu, kjer so prikazali prave virtuoznost v sproščenem ritmično nepogrešljivem koraku, ki ga ustvarja dolgoletna rutina. Pred nami so v vsej življenjski pristnosti zaživeli svečani koroški svatbeni običaji, močna in sugestivna poezija belokranjskih kol in vsa široka vedrina in hudomušnost gorenjskih polk, ki so nepogrešljivo spremljale vsakdanje in zabavno kmečko življenje.

Drugi del je prikazal širok repertoar izraznih možnosti, ki jih skupina premore. Zlasti efektno so zaplesali slavonske plese, šopsko in bunjavačko kolo, ki zahtevajo ponekod pravo plesno virtuoznost. Če smo ponekod pogrešali življenjsko pristnost običajev in ljudskih plesov iz drugih krajev naše države, je to nadomestila velika plesna izurjenost in rutina, ki je občinstvo v polni meri navdušila.

Poudariti je treba tudi nekaj odličnih vokalnih interpretacij solistke Milke Jeftimove, ki je zapela vrsto srbskih in makedonskih narodnih pesmi.

In spet pomislek. Kdor je skupino prvič videl nastopati, je bil prijetno presenečen. Če pa kdo njeno delovanje spremlja več let, mu večer ni bil nič novega, saj je imel priliko njene plese ob številnih nastopih skupine videti že večkrat. Vsekakor tudi program kliče po osvežitvi in uvajanju novih del v njen repertoar.

NEENOTEN PROGRAM

Torek, 15. novembra.

Priznati moramo, da je bil ta večer v Slovenski Filharmoniji najslabše obiskana prireditev festivala, saj so bile vstopnice za druge prireditve vedno razprodane.

Pevski zbor AKUD »Ivan Goran-Kovačić« iz Zagreba se nam je predstavil z dokaj pestrim programom, ki bi mu poleg drugega lahko očitali tudi preveliko neenotnost in razbitost. Prvi del programa je obsegal umetne zborovske pesmi, drugi del pa je bil bolj pisan. Razen nekaterih črnskih duhovnih pesmi so nam zapeli tudi domače, v katerih so se pripletali moderni elementi s preprostimi, ljudskimi. V program je zašla tudi pesem D. Modugna!

Zbor je učinkoval ugodno, posebno dobri pa so bili solisti. Poslušalce je še najbolj ogrel duet, ki je bil res lepo vpet in je osvojil publiko. Vendar pa se je celemu zboru poznalo, da mu manjka vaje in da je nastopilo precej novih pevcev. To, da je zbor letos »pomlajen«, pa ga seveda opravičuje. Do neke mere je opravičljivo tudi to, da so se hoteli postaviti z repertoarjem, ki naj bi obsegal vse, kar znajo, stare in mlade avtorje ter zabavne vložke. Kljub temu smo mnenja, da je tak način sestavljanja repertoarja precej negativno vplival na izvedbo in bi bili poslušalci bolj zadovoljni, če bi zbor nastopil z enotnim programom.

JAZZ NA FESTIVALU

Četrtek, 17. novembra.

V prvem delu sporeda se nam je predstavil novo ustanovljeno ljubljanski Akademski jazz orkester. Kljub kratki dobi svojega obstoja nas je orkester prijetno presenetil. Nedvomno ima za uspeh na koncertu največ zaslug aranžer in pianist orkestra Janez Gregorc. Na koncertu je bil zastopan tudi s tremi lastnimi skladbami, od katerih je posebno Z vlakom 708, ritmično zelo dobro postavljena, pokazala njegovo spretnost in smisel za aranžiranje. Preveč monotono pa je vplivala priredba Bluesa, ki je sicer dala možnost, da so se izkazali vsi člani orkestra, a ji je manjkala orkestralna spremljava in povezava med posameznimi solisti. Z orkestrom je kot solist na trobenti nastopil M. Domić iz Zagreba, ki je potrdil svoj sloves najboljšega jazz-trobentača Jugoslavije. Njegovi odliki nista samo lepota in širina tona, temveč tudi čut in domiselnost fraziranja v improvizacijah. Premalo pozornosti je posvečal vodja orkestra dinamiki. To je prišlo do izraza zlasti pri prvi točki nastopa pevca Nina Robiča, kjer ga je orkester delno preglasil. — Boljša je bila druga skladba — Misty — ki je bila tudi s strani pevca zelo lepo podana.

V drugem delu koncerta smo prvič v Ljubljani poslušali andemski jazz orkester Branko Krsmanović iz Beograda pod vodstvom M. Kotlića, ki pa ni izpolnil naših pričakovanj. Prva točka je sicer mnogo obetala s svojo izvedbo, kasneje pa so se pokazale hibe v intonaciji in homogenosti zvoka, predvsem pri saksafonih in trobentah, kar je bilo verjetno deloma pripisati tudi utrujenosti in nerazpoloženju. Kljub temu so zelo dobro izvajali nekaj skladb, med temi Lauro, My funny Valentin in skladbo s programa orkestra Count Baisieja.

Koncert je uspel, kar je dokazal tudi sprejem nabito polne dvorane. Organizatorjem gre vse priznanje za koncert, na katerem smo spoznali tudi goste iz druge republike. Želeti pa bi bilo, da bi podobne prireditve in izmenjave ne ostale izključno v okviru festivalov, saj je zanimanje za koncerte jazz glasbe v Ljubljani veliko. Primerjava tega koncerta s programi profesionalnih orkestrov — ti izvajajo večinoma zabavno glasbo in popevke — pa kaže, da je priljubljenst jazz glasbe tolikšna, da bi tudi profesionalni orkestri lahko včasih odstopili od svojega že kar ustaljenega repertoarja.

V PRIČAKOVANJU

Petek, 18. novembra. Do konca festivala sta ostala še dva večera — Večer bosenskih ljudskih plesov in pesmi v izvedbi folklorne skupine AKUD Slobodan Princip-Seljo iz Sarajeva ter Koncert popevk v izvedbi AKUD Branko Krsmanović iz Beograda in vokalnih solistov zabavne glasbe. Za oba večera je med študenti veliko zanimanje in nestrpno pričakovanje, saj sta si obe skupini z dosedanjimi uspehi ustvarili precejšen sloves. Ker iz tehničnih razlogov o njunih nastopih ne moremo poročati v tej številki, naj vam skupini to pot samo predstavimo.

Folklorna skupina in ansambl ljudskih pesmi sarajevskih študentov je svojo kvaliteto potrdila na številnih gostovanjih doma in v tujini. Na festivalu v Kopru se je predstavila kot tenkočuten oblikovalec bosenskih narodnih plesov in pesmi z izredno izdelano plesno tehniko in temperamentom predvajanja. Njena koreografija teži k skoraj baletni stilizaciji v prenašanju ljudskega ustvarjanja in prav to ustvarja vrsto nasprotujočih si mnenj o taki interpretaciji folklornih motivov.

Veliki akademski jazz orkester KUD Branko Krsmanović se je predstavil že v četrtek, zato o njem ni potrebno podrobneje govoriti. Dovolj zgovorni so uspehi, ki so jih doslej že dosegli. Omenimo naj le prvo mesto na sedmem svetovnem festivalu mladine in študentov na Dunaju in velik uspeh na festivalu v Bukarešti.

Prav zato predstavljata tudi zadnja večera pravo poslastico za vse obiskovalce jugoslovanskega študentovskega kulturnega festivala.

SREČANJA IN RAZGOVORI

Razgovor z Edom Gabrškom, članom folklorne skupine France Marolt

Mi lahko poveš nekaj o organizaciji letošnjega festivala?

Poseben organizacijski odbor je skrbel za tehnično organizacijo (dvorane, reklama, prenočišča, predprodaja vstopnic itd.) Na festival smo se pripravljali že pred počitnicami, resno pa smo prijeli za delo jeseni. Velike težave smo imeli s prostori, ker smo se morali seliti iz Uniona v Križanke, Filharmonijo in zopet v Union. S tem so se občutno povečali tudi stroški. Najbolje bi bilo, ko bi lahko imeli vse prireditve v istem prostoru (na primer v Drami). Prihodnji festival bo verjetno že tam. Ahilova peta vseh takih festivalov je finančno vprašanje. Večina festivalov, kar sem jih doslej videl, je taka, da je skupini omogočeno videti čim več predstav, da se medsebojno spoznavajo in učijo. Pri nas tega ni bilo mogoče izvesti. Vsako skupino smo povabili dan pred nastopom, dan nato pa je odšla domov, ker nismo imeli za vse prenočišč. Glavni namen takih festivalov pa je primerjava del in medsebojno tekmovanje.

(Nadaljevanje na 6. str.)

Nastop folklorne skupine AKUD »Mirče Acev« iz Skopja je predstavljal simpatično srečanje z mlado makedonsko inteligenco

Svečane otvoritve festivala se je udeležil med drugimi tudi predsednik Ljudske skupščine LRS, tovariš Miha Marinko

BERTHOLD BRECHT: STRAH IN BEDA TRETJEGA REICHA ● BERTHOLD BRECHT: STRAH IN BEDA TRETJEGA REICHA ● BERTHOLD BREHT: STRAH IN BEDA TRETJEGA REICHA

Te dni bo poteklo pet let, kar je umrl veliki dramatik, ustanovitelj epskega gledališča, borec za človeške pravice, BERTHOLD BRECHT. Namesto da bi pisali, kaj in kdo je bil, raje navedimo besede njegove oporoke:

Predlagam:

Popolno svobodo književnosti — z eno omejitvijo.

Popolno svobodo gledališča — z eno omejitvijo.

Popolno svobodo upodabljajoče umetnosti — z eno omejitvijo.

Popolno svobodo glasbe — z eno omejitvijo.

Popolno svobodo filma — z eno omejitvijo.

Ta mejitev je: Nobene svobode za spise in umetniška dela, ki poveličujejo vojno ali govore o vojni kot o nečem, česar ni moč preprečiti, nobene svobode za dela, ki izzivajo sovraštvo med ljudstvi.

POKLICNA BOLEZEN

Berlin, 1934. Bolnišnica. Pravkar so prinesli novega bolnika. Bolničarke vpisujejo njegove podatke na tablo ob vzglavju postelje. V sosednjih posteljah se razgovarjata dva bolnika.

Prvi bolnik: Kaj pa je temu?

Drugi: Že prej sem ga videl, v prostoru za obvezovanje. Sedel sem poleg njegove nosilnice. Takrat je bil še pri zavesti, toda ko sem ga vprašal, kaj mu manjka, mi ni odgovoril. Ves je pokrit z ranami, na celem telesu nima niti koščka cele kože.

Prvi: Potem ga pa vendar ne bi smel vprašati.

Drugi: To sem opazil šele tedaj, ko so ga obvezovali.

Bolničarka: Mir, profesor prihaja!

V SOBO STOPI KIRURG, OBKROŽEN Z ASISTENTI IN BOLNIČARKAMI. PRED ENO OD POSTELJ SE USTAVI IN ZAČNE PREDAVATI.

Kirurg: Gospoda moja, tu imate lep primer v dokaz trditve, da medicinska veda brez nenehnega iskanja in poizvedovanja po globljih vzrokih obolenja zapade v mazaštvo. Pacient kaže vse zunanje znake nevralgije in dolgo so ga tudi zdravili, kot bi imel to bolezen. V resnici pa trpi zaradi Raynaudove bolezni, ki si jo je bil nakopal pri svojem poklicnem delu pri strojih na stisnjeni zrak; torej poklicna bolezen, gospoda moja. Šele zdaj ga zdravimo po pravilni metodi. Na tem primeru vidite, kako nepravilno je obravnavati pacienta le kot sestavni del klinike, namesto, da bi se vprašali: od kod prihaja pacient, kje si je nakopal bolezen in kam se bo povrnil, ko bo ozdravljen. Katere tri stvari mora znati dober zdravnik: Prvič?

Prvi asistent: Vprašati.

Kirurg: Drugič?

Drugi asistent: Vprašati.

Kirurg: Tretjič?

Tretji asistent: Vprašati, gospod profesor!

Kirurg: Pravilno! Vprašati! In kaj predvsem vprašati?

Tretji asistent: Po socialnih razmerah, gospod profesor!

Kirurg: In predvsem nič strahu pri raziskovanju pacientovega zasebnega življenja, ki je, bogu bodi potoženo, večkrat prav žalostno. Če je kdo prisiljen, da se loti poklica, ki ga prej ali slej mora ugonobiti, tako da pravzaprav umira, da ne bi poginil od gladu, potem tega ne slišimo radi, torej tudi ne vprašujemo radi.

S SVOJIM SPREMSTVOM SE PREMAKNE DO POSTELJE NOVEGA BOLNIKA.

Kirurg: Kaj pa je s tem človekom?

BOLNIČARKA MU POŠEPETA V UHO.

Kirurg: Oh, tako.

PREISKUJE POVRŠNO IN OČITNO PROTI SVOJI VOLJI.

Kirurg: NAREKUJE: Zmečkanine po hrbtu in stegnih. Odprte rane na trebuhu. Kakšen je sicer izvid?

Glavna bolničarka BERE: Kri v urinu.

Kirurg: Sprejemna diagnoza?

Glavna bolničarka: Leva ledvica pretrgana.

Kirurg: To je treba še rentgenizirati.

SE HOČE ODSTRANITI.

Tretji asistent KI ZAPISUJE BOLEZENSKE PODATKE: Vzrok obolenja, gospod profesor?

Kirurg: Kaj pa naj navedemo?

Glavna bolničarka: Kot vzrok obolenja je navedeno padec s stopnic.

Kirurg: DIKTIRA: Padec s stopnic. — Zakaj ima privezane roke?

Glavna bolničarka: Že dvakrat si je raztrgal povoje, gospod profesor.

Kirurg: Zakaj?

Prvi bolnik POLGLASNO: Odkod prihaja bolnik, in kam se bo vrnil?

VSE GLAVE SE OBRNEJO K NJEMU.

Kirurg NERVOZNO: Če je pacient nemiren, mu dajte morfija. STOPI K NASLEDNJI POSTELJI. No, je že bolje? Zopet prihajamo k močem.

Prvi asistent DRUGEMU: Pripeljali so ga iz koncentracijskega taborišča Oranienburg.

Drugi SE ZAREŽI: Torej ima poklicno bolezen.

POVRATNIK

Berlin, 1936. Delavska kuhinja. Nedeljsko popoldne. Mož in žena. Iz daljave se sliši vojaška godba.

Mož: Vsak čas mora biti tu.

Žena: Pravzaprav ne veste ničesar, kar bi mu mogli očitati.

Mož: Vemo le, da so ga izpustili iz koncentracijskega taborišča.

Žena: Zakaj pa mu vendar ne zaupate?

Mož: Preveč je prestal. Vemo, kaj vse z njim počno in kaj od njih dosežejo.

Žena: Kako pa naj vam dokaže, da je še vedno vaš?

Mož: Bomo že dognali, čigav je.

Žena: Ampak to lahko dolgo traja.

Mož: Ja.

Žena: Še vedno je lahko najboljši tovariš.

Mož: Ja, lahko je.

Žena: Potem mu pa mora biti strašno pri srcu, ko vidi, da mu nihče ne zaupa.

Mož: Najbrž ve, da je to potrebno.

Žena: Kljub temu.

Mož: Zdajle sem nekaj zaslišal. Ostati moraš tu ves čas, ko se bova pogovarjala.

ZVONENJE. MOŽ ODPRE VRATA, VSTOPI POVRATNIK.

Mož: Dober dan, Max.

POVRATNIK JIMA MOLČE STISNE ROKI.

Žena: Bi hoteli z nama spiti skodelico kave? Pravkar jo pijeva.

Povratnik: Če vam ne bom dal preveč opraviti.

MOLK

Povratnik: Novo omaro imate.

Žena: Pravzaprav je stara, enajst mark sva dala zanjo. Ona prejšnja se je sesula.

Povratnik: Aha.

Mož: Je kaj novega na cesti?

kulturni festival

Za sredstva, ki smo jih imeli za organizacijo festivala, se moramo zahvaliti predvsem Svetu za kulturo in prosveto, OLO Ljubljana ter univerzi.

Kakšen je po tvojem uspeh festivala?

Z uspehom smo zelo zadovoljni. V začetku smo bili precej skeptični, vendar pa so bili vsi večeri razprodani in toplo sprejeti. Nekoliko slabši odziv je bil le za koncert Akademskega pevskega zbora Ivan Goran-Kovačič iz Zagreba. Na žalost je zaradi tehničnih ovir odpadel dramski večer študentovske igralske skupine iz Ljubljane.

Gostje iz drugih univerzitetnih središč so bili zelo zadovoljni, tako z organizacijo kakor tudi s publiko. Skopjani so nas že povabili na njihov majski festival. Festival je v celoti uspel in že obrodil sadove sodelovanja. Pozimi bomo skušali organizirati turnejo folklorne skupine iz Skopja po Sloveniji. Festival pa je bila tudi dobra šola za prihodnje leto . . .

Nastop folklorne skupine France Marolt je lepo uspel, vendar se mi zdi, da se nam je predstavila z nekoliko starim programom?

To drži! Naša skupina ima letos za seboj že okrog 50 uspelih celovečernih nastopov, kar je tudi največji uspeh v petnajstih letih njenega obstoja. Vendar pri prvem delu programa, to je pri slovenskih plesih, ne moremo veliko kombinirati, ker tudi ni veliko plesov. Laže je pri plesih ostalih jugoslovanskih narodov. Poudariti pa moram, da pomeni priprava nove točke velike izdatke, ki smo jim redko kos . . . Letos upam, da bomo naštudirali tudi nekaj novih plesov drugih jugoslovanskih narodov . . .

Nastop folklorne skupine France Marolt

Predsednik pevskega zbora »Ivan Goran Kovačič«

Po koncertu Akademskega pevskega zbora AKUD »Ivan Goran-Kovačič« iz Zagreba v torek smo zaprosili predsednika zbora Anteja Biluša za kratek razgovor:

Kaj misliš o zamisli in organizaciji podobnih študentovskih kulturnih festivalov?

Po mojem mnenju so taki festivali potrebni in pozitivni. Pomenijo zbliževanje med študentovskimi kulturnimi skupinami in jih moramo zato tudi stimulirati . . . V vseh kulturno-umetniških društvih čutimo, da imamo med seboj premalo kontakta. Res je, nekaj stika že imamo, vendar je to še vse premalo, da bi pozitivno vplivalo na naš razvoj. Na festivalih pa se spoznamo, lahko primerjamo kvaliteto svoje skupine z drugimi in se tako učimo. Lahko trdim, da smo bili Zagrebčani zelo veseli vašega festivala in smo se radi odzvali . . .

Kaj vas je vodilo pri sestavi tzkega repertoarja?

Pri sestavi repertoarja, s ka-

(Nadaljevanje na 6. strani)

pod reflektorji

Neprostovoljno odprto pismo neznanemu komentatorju

V 15. številki Tribune ‚neznani komentator, si v članku z naslovom »Kako pišemo« ostro pograjal metode moje ocene filma »Akcija«, objavljene v Mladini, in ocene tov. Tonija Tršarja, objavljene v Naših razgledih. Popolnoma v redu in prav je, da si javno izrazil svoje mnenje. Argumenti Tvoje graje pa so tolikanj šibki, nelogični in neutemeljeni, da se sprva z vso zadevščino sploh nisem namerava ubadati. Zadržala me je le ena misel: za kritika pomeni neuspeh že en sam bralec, ki ni razumel njegove ocene. Ti moje ocene očitno nisi razumel, čeprav bi morda bilo stanje dokaj drugačno, ko bi jo bil pazljiveje prebral. Zavedam se, da sem za svojo oceno moralno odgovoren (to ti dokazuje tudi dejstvo, da sem se pod njo podpisal, česar Ti nisi storil) in čutim se dolžnega, da Ti mesta, ki mi jih očitaš, še enkrat obrazložim. Očitno si Ti edini tako zelo napačno razumel mojo oceno »Akcije«. Zato niti ne bi bilo potrebno, da s to zadevščino trujava bralce Tribune: bolje bi bilo, če bi se zmenila za sestanek in po nekaj minutah bi se sporazumela, uredništvo Tribune pa bi lahko na tem mestu natisnilo kaj pametnejšega. Ker pa si se skril pod plašč anonimnosti, je to žal nemogoče; prisiljen sem, da Ti odgovorim v odprtem pismu in napišem ta neprostovoljni prispevek.

Če b. Ti potem, ko ga boš prebral, še kakšna stvar ne bila jasna, Te prosim, nikar mi ne odgovarjaj s ponovnim člankom: poznaš me in poišči me. Kajti da bi se iz Tvojega članka »Kako pišemo« rodila polemika – priznaj, ta bi bila pa le prehuda.

Iz moje ocene filma »Akcija« si si izbral tri stavke, prvega s konca, drugega iz sredine in tretjega iz zadnjega odstavka. Iztrgal si jih iz konteksta in jih brez vsake povezave postavil enega za drugim, nato pa jih pomenljivo dal na ogled bralcem, češ, postavil sem tele tri stavke skupaj in poglejte, kaj je nastalo.

Vidiš, kritična ocena ni kup stavkov, ki bi jih lahko poljubno izločal, prestavljal in sestavljal. Kritična ocena je organska celota, njeni deli so nerazdružljivo povezani med seboj kar se tiče zaporedja in kar se tiče pomenskih enot. Z osnovno tezo kritike so konfrontirne antiteze, ki se v nadaljnjem razvoju ovržene, delno ali v celoti upoštevane. Po vsem tem boš razumel, da je takšen način citiranja, kot si se ga poslužil Ti, z milo besedo – neodgovoren.

Popolnoma prav si uganil, ko si zapisal, da mora kritik »povedati o novem slovenskem filmu, kaj je v njem dobrega in kaj slabega«. Ampak, vidiš, potem pa mi ne bi smel malo pred tem tako bridko očitati zadnjega, zaključnega stavka moje ocene, ki se glasi: »Akcija ni slab film. Lahko bi bil celo dober film.« V oceni sem skušal opozoriti na slabe in dobre strani filma. Opozoril sem na pogumno in domiselno zastavljena prizadevanja njegovih ustvarjalcev. Na koncu, v zaključnem stavku, sem strnil svojo sodbo, da film nikakor ni slab, da torej izpada iz povprečja ostalih domačih filmov, in da bi bil lahko celo dober, če bi mu v celoti uspela zastavljena namera, pa se zaradi napak in pomanjkljivosti, ki sem jih navedel, to žal ni zgodilo. Za tole svojo zdajšnjo razlago sem uporabil stavke iz iste ocene, ki si jo bil tako srdito napadel, in o tem se lahko prepričaš sam, če si jo še enkrat pazljivo prebereš. Če pa bi jo pazljivo prebral že prej, še preden si zapičil vame svoje pero, bi morda sploh ne prišlo do tega utrudljivega pisarjenja med nama.

Ko mi že očitaš, da po moji oceni ni film niti dober niti slab, bi Ti ob tej priložnosti hotel povedati še nekaj o dobrem in slabem: presenečen boš, ko boš nekoč spoznal, da je na svetu neverjetno malo pojavov, značajev ali umetnin, ki bi bili v celoti dobri ali v celoti slabi. Ta stvar ni tako preprosta, kot si si jo zamislil, in delitev pojavov na absolutno bele in absolutno črne se je že precej preživela.

Dovolj bo. Le nekaj še: Naše časopisje je svobodno in vsak državljan ima pravico do javne objave svojega mnenja, z omejitvijo seveda, da je stvar dovolj tehtna in zrela. Vsako pisanje pa mora imeti svoj namen in namen Tvojega pisanja bi moral služiti razjasnitvi pojmov, ne pa beganju bralcev z neutemeljenimi in konfuznimi argumenti. Ne bodi hud, če nisem bil preveč prijazen s Tabo, toda v naši žurnalistiki se žal prevečkrat dogaja, da kdo piše zgolj samo radi pisanja in napadanja. To bodi Tebi in podobnim v premislek.

KRALJ LADO

Novo ustanovljeni Akademski oktet se je simpatično predstavil

Razgovor z direktorjem Moderne galerije, Zoranom Kržišnikom

Izhod iz stagnacije

Pred vrati je nova likovna sezona. Da bo tudi letošnja uspešna in bogata, priča dejavnost Male galerije, kjer je razstava Draga Tršarja in Moderna galerija, kjer razstavljajo dela Karla Putriha. Dejavnost Narodne galerije so retrospektivne razstave starih mojstrov, v Mali galeriji pa se bodo predstavljali najboljši tuji in domači, že v mednarodnem merilu uveljavljeni likovniki. Jakopičev paviljon bo posredoval razstave mladih in že uveljavljenih jugoslovanskih umetnikov ter umetnikov drugih držav. Ostaja pa še vprašanje, kakšno vlogo bo prevzela Moderna galerija. Gotovo, da bo nudila še nadalje svoje razstave prostore retrospektivni predstavitvi sodobnih mojstrov, oziroma nacionalnih skupin. Bi nam hoteli posredovati še ostali delež, ki ga bo imela Moderna galerija pri graditvi likovne vzgoje našega občinstva? Kakšne bi bile konkretne naloge Inštituta za raziskovalno delo na področju moderne umetnosti?

»Mislim, da je treba v zvezi s konkretnimi predstavitvami domačih likovnikov v Moderni galeriji opozoriti predvsem na dva momenta, ki odločata, če se lahko tako izrazim, o repertoarni politiki te ustanove. Sistematične retrospektive domačih mojstrov, ki naj služijo spoznavanju naše moderne in s tem prikazu likovne tvornosti od impresionizma dalje, obenem pa seznanjati občinstvo z ostalimi vidnimi jugoslovanskimi predstavniki, če hočete sopotniki domače tvornosti. V tem okviru pripravljamo samostojni razstavi del Riharda Jakopiča in kiparja Karla Putriha, trenutno pa izpopolnjujejo male dvorane dela Jurja Plančiča, v bližnji bodočnosti, še do konca letošnjega leta, pa bomo videli stvaritve Miličevića in Milanovića.

V zvezi s prikazom tuje likovne tvornosti se držimo v glavnem načela neposredne kompenzacije. Izraz teh teženj bo razstava beneške grafike kot zamenjava za izbor petnajstih jugoslovanskih slikarjev. V Sali Napoleonica v Gorici bomo odprli razstavo slovenske grafike, medtem ko skupaj s Komisijo za kulturne stike z inozemstvom ter novo Likovno zajednico pripravljamo obsežnejši prikaz sodobne jugoslovanske umetnosti v Wiesbadnu, kasneje še v Berlinu in Hannovru.

Kar je še v zvezi s konkretnimi nalogami Inštituta, ostaja to vprašanje v zvezi z ustanovitvijo Centralnega inštituta za umetnostno-zgodovinskega društva odprto. Ena oblika delovanja pa je že danes jasno oblikovana: izdajanje monografij. V tisku je Ivan Grohar, Karel Putrih in France Pavlovec, pripravljamo pa še monografije Jakopiča, Preglja, Sedeja, Smerduja ter Kregarja.«

Poleti 1961 se bodo v Ljubljani že četrtič srečali svetovni grafični mojstri. Ker pa misli vprav Moderna galerija posvetiti zlasti veliko pozornost sodobnemu grafičnemu ustvarjanju, bi Vas prosil za mnenje o kriteriju, ki naj bi odločal o udeležbi posameznih umetnikov oziroma nacionalnih skupin. V koliko mislite, da bi se dale uporabiti v okviru te letošnje prireditve izkušnje, pridobljene na ostalih podobnih prireditvah?

»Stojimo pred dvema variantama, med katerima naj bi izbirali: dosedanji kriteriji po nacionalnih skupinah, to je, da so listi povabljenih in nepovabljenih umetnikov podvrženi strokovni izbiri pred razstavo samo; lahko pa bi bil ljubljanski bienale tudi le pregled najvidnejših sodobnih tvorcev, da se torej upošteva izbor glede na kvaliteto, sekundarnega značaja pa bi bila vloga nacionalnosti. Vsekakor sem mnenja, da je treba kriterij, kakršen koli bi že bil, zaostriti, saj smo postali eden izmed arbitrov v sodobni grafični izraznosti.

Ogrevamo se zlasti za idejo, naj bi bil bienale organiziran bolj sistematično po umetniških smereh v sodobni grafiki, po šolah in njihovem nastajanju, združeno s prikazom originalnosti, oziroma eklekticizma. Jugoslavija bo predstavljena še nadalje v sedanjem obsegu. Glede grafike nekaterih dežel je izbor še vedno prepuščen njej sami, ker se še nismo oprijeli drugega kriterija. V veliko pomoč pa so nam konzultativni odbori tujih strokovnjakov, ki nas sproti obveščajo o trenutnem sanju v grafični tvornosti posameznih držav.«

Kot neposrednega opazovalca letošnjega tridesetega po vrsti, beneškega bienala, tega trenutno gotovo največjega in enega najboljših pregledov sodobne tvornosti v upodabljajoči umetnosti, bi Vas prosil za kratko oceno teženj in stremljenj modernih kiparjev in slikarjev. Kakšno je Vaše mnenje o realnih možnostih za umetniško izpoved, od katere bi se lahko tudi v bodoče zahtevala tako izvirnost kot tudi prepričljivost mimo že tradicionalne oblike čim jasnejšega doumevanja in sporazumevanja med umetnikom in gledalcem?

»Naj ne odgovorim takoj na zastavljena vprašanja, ampak se jim bom skušal približati izhajajoč iz opazovanj ob beneškem bienalu samem. Zdi se mi, da je nova organizacijska shema te razstave izhodišče, edina rešitev za stagnacijo ter obenem tudi zagotovilo za bodočnost: število umetnikov posameznih nacionalnih skupin se je skrčilo na račun kvantitetnega prikaza določenih izbrancev in s tem tudi na račun — kvalitete.

Že samo italijanski paviljon je lep zgled za to: od 350 umetnikov, kolikor jih je bilo predstavljenih na pretekli razstavi ga izpolnjuje letos le 35! Kar zadeva izbor sam, je nagnjenje k predstavitvi abstraktne usmerjenosti pripeljalo morda ravno na račun lokalnega pomena bienala samega za naše pojme malo predaleč. Zato pa vzbuja retrospektiva futurizma kot občesvetovnega pojava zaupanje v organizatorja, ki se je po mojem mnenju, prav s tega stališča gledano, pravilno lotil svoje naloge.

Če izhajam še nadalje iz ocene bienala, mislim, da prehaja abstrakcija danes v neko zanjo prav značilno klasiko. Že simbolično navdahnjenemu obdobju starokrščanstva — in to se v zgodovini ponavlja do današnjih dni — je sledila regeneracija. Poraja se občutek, da je tisto analitično obdobje v modernem likovnem izrazu prešlo že neko zlato sredino in vodilni ustvarjalci so na poti, če se lahko tako izrazim, sinteze, ko je dozorelost že prestopila svoj prag. Ne mislim, da bi ji sledila regeneracija v smislu nekega realizma, jasno pa je, da je neizbežna. En sam primer: Hans Hartung je dobil najvišje priznanje beneškega bienala za svojo Spitzenleistung, za svoja najbolj zrela dela, medtem ko je trenutno njegova vizija le bled odsev tega obdobja.

Zdi se mi, da ima plastika glede na svoje lastnosti večje možnosti za izhod in progres. Poglejmo našega »beneškega« predstavnika Dušana Džamonjo. Znani kritiki so mu poleg uspešne uveljavitve nove materije (zoglenel les, steklo, žeblji) priznali tudi nov občutek, ki ga prinaša njegova plastika. Občutek česa? Že v nacionalni tradiciji, če pri tem omenim filigran, tehniko kovanja, se je vedno mešala neka bizarnost materije same s čisto kiparskim elementom. Menim, da prav tu tiče tiste izhodiščne točke za regeneracijo sodobnega likovnega izraza. Moderni interpret naj bo povezan s svojim regionalnim okoljem in formo tako imenovane ljudske umetnosti. Če se bo čista funkcija teh elementov izrazila v njegovi umetniški viziji, bo tudi uspel.

Naj čisto na kratko omenim še moment, ki predstavlja za beneški bienale, oziroma v zahodnem svetu sploh, težak problem. Merkantilni, ekonomski princip vrednotenja umetniškepodeljevanju nagrad. Kriterij postaja iz dneva v dan težji in nevarnejši. Primer: prva nagrada za kiparstvo ni bila podeljena, pač pa jo je žirija uporabila pri delitvi prvega mesta v slikarstvu. Tudi to zadnje dejstvo kaže na problem, ki smo se mu pri nas na srečo izognili.«

A. Bassin

Vokalna solistka Milka Jeftimova je na večeru folklorne skupine France Marolt zapela nekaj srbskih in makedonskih narodnih pesmi

BERTHOLD BRECHT: STRAH IN BEDA TRETJEGA REICHA ● BERTHOLD BRECHT: STRAH IN BEDA TRETJEGA REICHA ● BERTHOLD BREHT: STRAH IN BEDA TRETJEGA REICHA

Povratnik: No, nabiralna akcija.

Žena: Willy bi potreboval kakšno obleko.

Mož: Saj imam delo.

Žena: Ampak zaradi tega bi še vedno potreboval kakšno obleko.

Mož: Ne čenčaj neumnosti.

Povratnik: Delo ali ne, potreboval bi vsakdo kaj.

Mož: Si že dobil delo?

Povratnik: Pravijo, da ga bom dobil.

Mož: Pri Siemensu?

Povratnik: Ja, ali pa kje drugje.

Mož: Saj zdaj ni več tako hudo za delo.

Povratnik: Ne.

MOLK

Mož: Kako dolgo si bil tam?

Povratnik: Pol leta.

Mož: Si naletel na kakšnega znanca?

Povratnik: Jaz nisem poznal nikogar. MOLK. Zdaj jih razporejajo po različnih taboriščih. Lahko te pošljejo tudi na Bavarsko.

Mož: Aha.

Povratnik: Tu zunaj se ni mnogo spremenilo.

Mož: Ne, res ne.

Žena: Veste, midva živiva zdaj čisto zase. Willy redko kdaj sreča kakšnega svojega prejšnjega prijatelja, kajne Willy?

Mož: Da, skoraj nobenih stikov nimava.

Povratnik: Posod za smeti vam pa še vedno ni uspelo spraviti iz veže, kaj?

Žena: Ah, se še spominjate tega? Ja, gospodar trdi, da ni nikjer drugje prostora zanje.

Povratnik, MEDTEM KO MU ŽENA NATAKA KAVO: Samo požirek. Ne bom vaju dolgo zadrževal.

Mož: Nameravaš še kam iti?

Povratnik: Selma mi je povedala, da sta se pobrigala zanjo, ko je ležala. Hvala vama.

Žena: Tu se ni treba zahvaljevati. Rekla sva ji, naj zvečer večkrat pogleda k nama, toda saj veš, radia nimava.

Mož: Kar je slišati v radiu, to lahko izveva tudi iz časopisa.

Povratnik: Prav mnogo se pa ne da izvedeti iz »Mottenposta«.

Žena: Ampak toliko, kot je v »Die Völkische Zeitung«, je v »Mottenpostu« še vedno.

Povratnik: In v »Die Wöolkische Zeitung« je prav toliko kot v »Mottenpostu«, kaj?

Mož: Zdaj zvečer ne berem več mnogo. Sem preveč utrujen.

Žena: Ampak kaj pa se je zgodilo z vašo roko? Saj je vsa pokvečena, in dva prsta vam manjkata!

Povratnik: Padel sem.

Mož: Še dobro, da je levica.

Povratnik: Ja, to je še sreča. Rad bi govoril s tabo na samem, Willy. Nikar mi ne zamerite, gospa Mahn.

Žena: Ja, seveda. Ampak prej pospravim še štedilnik.

ŽENA SE ZAČNE UKVARJATI S ŠTEDILNIKOM. POVRATNIK JO OPAZUJE, NA USTNICAH SE MU POJAVI TENAK NASMEŠEK.

Mož: Namenila sva se, da bova odšla ven, takoj po jedi. Je s Selmo zdaj zopet vse v redu?

Povratnik: Ne, z njenimi kolki je še vedno hudo. Pranje perila ji ne de dobro. Recite mi vendar . . .

POVRATNIK PREKINE IN SE ZAZRE V ZAKONCA. OBA STRMITA VANJ. POVRATNIK POGOLTNE, KAR JE HOTEL POVEDATI, IN MOLČI.

Mož HRIPAVO: Ali ne bi šli malo ven, na cesto? Da si ogledamo zbiralno akcijo?

Žena: To bi pa res lahko, kaj pravita?

Povratnik: Da, seveda.

MOLK

Povratnik TIHO: Ti, Willi, jaz sem še vedno tak, kot sem bil.

Mož MALOMARNO: Kajpak. Morda bo na cesti tudi godba. Napravi se, Anna. Kavo smo tako že popili. Jaz pa si bom malce urdil lase.

ODIDETA V SOSEDNJO SOBO, POVRATNIK OBSEDI. VZEL JE SVOJ KLOBUK IN TIHO ŽVIŽGA PREDSE. ZAKONCA SE VRNETA, ODPRAVLJENA ZA NA CESTO.

Mož: No, gremo, Max.

Povratnik: Ja. Le eno bi ti še hotel povedati: zdi se mi, da imata prav.

Mož: Gremo.

ZIMSKA POMOČ

Karlsruhe, 1937. Stanovanje stare gospe. Ta in njena hči stojita ob mizi, skozi vrata pa sta pravkar stopila dva SAjevca,* ki prinašata paket »zimske pomoči«.

Prvi SAjevec: No, mamica, tole vam pošilja Führer.

Drugi SAjevec: Da ne boste mogli reči, da prav nič ne skrbi za vas.

Stara gospa: Najlepša hvala, najlepša hvala. Krompir. Erna. In volnena jopica. Pa jabolka.

Prvi SAjevec: In pismo od Führerja, a v pismu nekaj za vas. Odprite ga!

Stara gospa ODPRE PISMO: Pet mark! No, kaj pa zdaj praviš, Erna?

Drugi SAjevec: Zimska pomoč!

Stara gospa: No, potem si pa še morate vzeti kakšno jabolko, mladi mož, in vi tudi eno, ker sta mi to prinesla in sta se morala truditi po stopnicah. Drugega vama tako nimam ponuditi. Tudi jaz bom pojedla eno.

VGRIZNE V JABOLKO. VSI JEDO, LE MLADA ŽENA NE.

Stara gospa: Vzemi si vendar jabolko, Erna, in ne postavaj po kuhinji! Zdaj pa le vidiš, da ni tako, kot pravi tvoj mož.

Prvi SAjevec: Kaj pa pravi?

Mlada žena: Prav nič ne pravi. Stara klepeče kar tako.

Stara gospa: No, saj samo govori, veste, nič hudega, kot pač vsi govorijo. Da so šle cene nekoliko navzgor zadnje čase. POKAŽE Z JABOLKOM NA HČERKO. Pa saj je res, saj je Erna v svoji knjigi izdatkov natančno preračunala, da porabi za hrano sto triindvajset mark več kot lani. Kajne, Erna? SAjevca POSTANETA ZELO POZORNA. No, to je pač zato, ker se oborožujemo, kajne? Kaj pa je? Mar sem kaj rekla?

Prvi SAjevec: Kje pa imate to svojo knjigo izdatkov, mlada gospa?

Drugi SAjevec: In komu vse kažete to svojo knjigo izdatkov?

Mlada žena: Uporabljam jo le za gospodinjstvo. Nikomur je ne kažem.

Stara gospa: Tega pa res ne morete zameriti, da si zapisuje izdatke, kajne da ne?

Prvi SAjevec: Da razširja klevete, tega tudi ne moremo zameriti, kajne da ne?

Drugi SAjevec: Da bi pa ob naši zmagi navdušeno vpila Heil Hitler, tega tudi nisem slišal. Si ti mogoče?

Stara gospa: Ampak, saj je vpila Heil Hitler, in tudi jaz vpijem Heil Hitler!

Drugi SAjevec: Saj sva zašla v prav čedno marksistično gnezdo, Albert. Tole knjigo izdatkov si morava na vsak način pobliže ogledati. Kar z nama, mlada gospa, najprej na vaše stanovanje, potem pa še kam.

ZGRABI MLADO ŽENO ZA ROKO.

Stara gospa: Ona je vendar v tretjem mesecu! Saj vendar ne morete . . . saj ne boste tega storili! Saj ste vendar prinesli paket in jedli jabolka. Erna! Vpila je Heil Hitler, o bog, kaj naj storim. Heil Hitler! Heil Hitler!

STARA GOSPA IZBRUHA JABOLKO. – SAjevca ODPELJETA NJENO HČER.

Stara gospa: MED BRUHANJEM: Heil Hitler!

* SA – Sturm – Abteilung, ena nacističnih formacij

Se nadaljuje

literarna tribuna

Iris Odin: »Pričakovanje«

Življenje je pesmica

Tako na večer, sentimentalen od dnevnega hrupa, pijan od pehanja za kruh, sit neskončnih debat o lepih in svetlih stvareh z umazanim namenom, tako na večer, postanem rahlo otožen. Kakor deček, ki samo zasluti, da se za ženskimi krili skrva nekaj, kar bi bilo vredno spoznati, potem pa sanja, — dokler za kakim grmom, med robidovjem, ali pa v postelji kakšne vdove, ne raztrga čarobne moči privida. In zdi se, da se mu je zgodila krivica.

Mislim, da ne goljufam, da lažem sebi in drugim. In noč pretihotapi spomine na dni, ki jih danes nočem več spoznati, na dni, ko se mi je zdelo vredno dvigniti življenju krilo, da bi videl, kaj je pod njim. In žal mi je, da danes ni moči, da ni več poguma... In zdi se, da delam življenju krivico.

»Ne bodi tak, samo enkrat sem naredil matematiko. Determinante, fuj, integrali, haha... zakaj, zakaj? Poglej, vse zbada mene, iz mene se delate norca!... Misliš, da sem pijan? A? Ne, jaz sem odkrit človek pa ti v obraz povem, da si svinja, taka mala svinja! Uk, pardon, kolca se mi... Jaz sem navaden človek... dovoli, da ti pljunem v obraz.«

»Hvala. Lepo te prosim sedi, pa nikdar ne godi več. Ti je slabo? No počakaj takoj bomo šli!«

Zvalil se je na najbližji stol, opletal z glavo sem in tja, brundal neko italijansko popevko, vmes pa se prisrčno smejal sam sebi.

Z Rokom sva bila hitro nared in že smo merili cesto proti »Rezki«. V gostilni je bilo malo gostov. Na dveh ali treh mizah so kvartali in pili. Cigaretni dim je dišal čisto posebno v mešanci smradu po kislih vampih in praženih jetrcih. Še luč, se mi je zdelo, nocoj ni svetila, ampak je razširjala mamljiv vonj.

»Tistega kislega, dva litra,« se je drl Mičo že pri vratih, »pa kozarce, štiri kozarce zraven. Vodo lahko posebej prinesete, ne v vinu, jo bomo že plačali.«

Glave izza miz so se za trenutek dvignile. Samo za trenutek.

Sedli smo: Rok čisto v kot, Lojz na desno stran, Mičo na levo, jaz nasproti njega.

Potem je Mičo vstal, zibajoč se dvignil vodenasto kri v kozarcu in rekel: »Poslušajte in poglejte, kljub vsemu, življenje je pesmica. **Na zdravje!**«

»Saj ni sam kriv,« je rekel Lojz.

Izpili smo, potem smo se pogovarjali in smejali, pa zopet pili, veliko pili, za tem tulili slovenske narodne, vmes črnske duhovne, potem... nas je še isti dan glava bolela, zato smo preklinjali šišenske vinograde, tiščali glave pod pipo in se potikali okoli, kakor lese. Zvečer smo ugotovili, da je šel dan po gobe.

»Če je šlo tele naj gre še krava,« je rekel Mičo.

»Ampak življenje je kljub temu pesmica,« je zamomljal Lojz.

»Saj nismo sami krivi,« je zabrundal Rok.

»Lahko noč,« sem zajavkal jaz. In začeli smo se potapljati na preperelih blazinah v deželo sanj. Po nebu so se pojali oblaki, veter je hrepeneče tulil, da je njegov klic žalostno odmeval po Barju.

Na jesen smo se pritepli iz vseh krajev naše domovine, ukaželjni mladeniči. Naselili so nas v Ulici kraljev. Kakšni osemdeset komadov bodočih inženirjev, zobarjev, arhitektov, veterinarjev, filozofov in ne vem kakšnih poklicev.

Naše sobe so bile okrašene s pajčevino in filmskimi igralkami, prah je sameval po kotih, postelje so bile podobne grobljam, pa smrdelo je po prepotenih nogavicah, pantakanu in odraščajočih moških, delno smo pometali samo enkrat na teden, če nas ni prej k temu prisilil upravnik.

Njegove besede smo jemali kot pesniške metafore in jim dajali bolj simbolični pomen, čeprav so puščale zelo realne posledice.

Tam sem spoznl Roka, Miča, Lojza in druge. Bili so dobri fantje.

Počitnice so bile in iz Ulice kraljev so skoraj vsi odšli. Nič več ni bilo debat o Lorgerju in Mugoši, Braniku in Odredu, nič ver prepirov, kje imajo boljše javno stranišče, v Ljubljani, Mariboru, Jesenicah, Tuzli, nič več ni bilo hrupa, ki ga povzroča mladost. Zvečer je utihnila kitara, nič skrivnostnega šepetanja, nič več črnih postav z izposojeno kravato. Moreč mir je taval med barakami in koruzna stebla za številko dvajset, so tiho tipala v noč in se smejala zelnatim glavam, ki so skušale skriti svojo plešo pred lunino svetlobo. Od nekod se je plazil vonj po mestu, po njegovih lučkah in ljudeh, ki vedno hitijo.

Ležal sem v travi, zijal v zvezdnato nebeško plahto, pa prisluškoval papirnatemu šepetu koruznih stebel, in nič mislil. Prijetna topost je bila v telesu, v zraku — povsod.

Najprej se mi je pridružil Rok, potem Mičo, pa še Lojz. Zdeli smo v noč in se brez besed pogovarjali. Čez dolgo časa je vprašal Lojz:

»Imaš pogoje?« Morda je slučajno na glas pomislil.

»Nimam. Pa ti?«

»Skušal jih bom narediti. Čez teden dni končam delo, ki sem ga prevzel lani, potem pa boj!«

»Na juriš,« je rekel Rok.

»Vojaki so pripravljeni,« je zamrmral Mičo.

Nekje daleč, tam kjer so bile silhuete slabo pobarvanih kulis — gora, se je lovil glas. Mi pa smo ugodno zleknjeni ležali v travi, v soboto zvečer, ko so vse kinokarte razprodane in je povsod gneča ter nastavljali vetriču lica, da nas je božal. Še srajco si odpel, da je lahko večerni sopuh žgečkal rebra in se upiral v poganjajoče kocine na prsih. In od nekod se je pritepla misel nanjo, na žensko, in prijetna mehkost se je razlezla po vsem telesu od začetne pleše na glavi pa do konca palca na nogah.

Bilo je poletje in lep večer.

Zjutraj smo kupili tri litre mleka in tri štruce kruha. To je bilo za ves dan dovolj. Popoldne, ko smo se šli kopat, smo si spotoma sposodili nekaj paradižnikov iz njiv. Čebulo smo imeli kar doma. Res, drobna je bila, a je le ni bilo treba plačati.

Vstajali smo po navadi ob sedmih, potem deset minut prepira, kdo bo pometal sobo in učilnico in kdo bo šel po mleko. Ob osmih smo začeli z delom, opoldne dve uri prosto, potem pa zopet knjige do osmih zvečer. Navadno je prišlo kaj vmes in se je vse skupaj postavilo na glavo. Dvakrat na teden smo odšli v mesto, da si ogledamo kakšno žensko krilo in nekaj toplega zaužijemo. To je bil nenapisan dnevni red, ki smo se ga kolikor toliko držali.

Vreme je bilo tako, kakor da je znorelo. V deževnih dneh postanem vedno žalosten. Gledam skozi okno kaplje, ki padajo v blato, in kar zajokal bi, da niso, ne vem kdaj, izsušili solz. In žal mi je za dnevi, ki so izginili, kakor kaplje v blatu. Pa še v učilnici je mračno in hladno, kakor v mrtvašnici.

»Integrirati se pravi, poiskati dani funkciji tak odvod...«

»Čakaj malo, ni mi še jasno, kdaj je funkcija zvezna!«

»Apsna poglej, pa do zdaj..«

Trikrat sem prebral pol stavka: Najbolj značilna črta pruščine...

»Cepec, če imaš dano krivuljo, lahko...«

Prekleto, če me zabrišejo. Potem — kaj potem? Zakaj sem šel med to zidovje? Saj se ga bojim. Kar tepečem, ko stopam po stopnicah teh mogočnih stavb. Tišči me k tlom. Duši. Na ramah čutim vso težo zidovja. Nič ne dosežem. Mar bi ostal doma, bi bil vsaj slab drvar, tako pa...

»Tangento na stožernico izračunaj, potem bomo pa šli naprej.« Da bi se razdal mladim ljudem, pokazal, morda zato ker sam nikoli nisem tega čutil, da je svet lep in poln ljubezni, da je življenje čudovita simfonija, da ga je treba spoštovati boriti se...

»Te motimo, gledaš ko zaboden bik?!«

»Ne daj vtepi si že v glavo, da me ne motite. Ponavljam v mislih. Zaradi mene se lahko postavljate na glavo, če hočete.«

»Drugi s palatalno artikulacijo zvezani pojavi...« Spet sem obtičal. Naenkrat ni bilo več sten, ne hripavih glasov, smradu po loščilu in v daljavi polomnjenih miz in stolov, nič niso več brneli motorji avtomobilov.

Ležali so na tleh pred policijo. Prah podeželske ceste je sedal na zlepnjeno kri. Prah, lasje, kri, kosi obleke, — čudne gnusne kepe so bili, pa raztrgane hlače so imeli. Eden je bil brez njih, ves razmesarjen. Vztrepetal sem in v mojih kratkih hlačkah je bilo nekaj mokrega...

Pa granate, ki so padale med mravljišče avtomobilov, ljudi konj. Skozi kletno okno sem videl, kako so padali kosi gume, krpe človeškega mesa, konjska čreva na travnik. Zamižal sem in na ves glas zavpil: »Daj nam danes!« Vse ženske so se ozrle vame in še z bolj zateglim glasom nadaljevale: »Kuge lakote... Oče naš...« Vidiš žal mi je, da sem takrat zamižal. Danes vidim vse v megli. Razumeš, muči me to. Ne morem se v redu spomniti, vse samo bežno, kakor da bi me z bičem božal. Vidiš, tistega brez glave pri vodnjaku, ustrelili so ga pred menoj, tudi tistega ne vidim razločno. Kaj naj naredim?«

»Poizkusi z determinantami.«

»Sem že, pa ne gre.«

»Veš, bojim se nečesa — bojim se ljudi — in življenja menda tudi. Polomil sem ga. Zgrešil sem pot. Strah me je. Razumeš. S t r a h.«

Zaprl sem knjigo. Rok je pri sosednji mizi ves zatopel nekaj računal. Mičo je gledal skozi okno. Lojz pa si je požvižgaval in naenkrat je zatulil:

»Konec — večerja! Kam pa si se zamislil? Mogoče sanjariš o deklici, ki se kar topi ob misli nate. V lepi sobici je, sedi na posteljici in vsa trepetajoča čaka, da bo vstopilo njegovo veličanstvo Janez in reklo: Dober dan. Potem bo pa od sreče umrla. Peee! Na, jej, človek živi od mleka in kruha, ne pa od sanj pa večerja je. Na, primi!«

»Mislil sem na to, kaj smo se sinoči pogovarjali.«

»Kaj sinoči, misli raje na to, kaj se bomo jutri«? je rekel Mičo.

Kako je takrat, ko ubiješ človeka. Mi lahko poveš, kako je bilo, ko si prvič streljal, Rok«? mi je nehote ušlo.

»Je to za dober tek?«

»Igrajo kakšno kavbojko?« je vprašal Mičo.

»Prečastite dame, dragi gospodje, pardon, cenjena teleta, bi jaz v imenu Lojza prosil, prav ponižno prosil da le-ta v miru požre kruh in mleko, dobri črni kruh in belo, vodenasto belo mleko.«

»Ha — ha — ha —«

»Življenje je pesmica, dokler držimo kaj okroglega v rokah,« je skoraj zapel Rok in nagnil steklenico, na kateri je pisalo: LJUBLJANSKE MLEKARNE.

Drugo jutro smo spet kupili tri litre mleka in tri štruce.

Tako na večer postanem rahlo žalosten, sentimentalen od dnevnega hrupa in od noči, ki tihotapi spomine. Žalosten za litrom mleka in črno štruco, ker sem veroval, da le ta dva dajeta življenje, žalosten, ker moram leči, da bom jutri zopet lahko pijan od pehanja, da bo jutrišnja noč zopet lahko tihotapila spomine... Zakaj noč ne da dovolj moči za jutri?

IVAN PLANINŠEK

Valentin Cundrič

Čas

Čas neutrudno prede
kodelje življenja.

Ljudje neutrudno pojo
pesmi,
ki so ozke in temne
kot kačji lev.

Živali neutrudno tečejo
po vodi,
ki je strah.

Rastline neutrudno hodijo
po prstenih stopnicah
gor in dol skoz nadstropja
ki so letni časi.

Kamni neutrudno gledajo
v reko,
ki je smrt.

Čas neutrudno prede
kodeljo življenja.
Ljubezen pleše pred njim
in ga razveseljuje.

Valentin Cundrič

Slep je...

Pel je,
čeprav v mestu pesem ni
baklja.
Čeprav je nekaj sramotnega
biti pesnik
in misliti, da je zid dobrote
v ljudeh neporušen.

Opeval je, struna,
svojo natezalnico
na stopnicah
svetle zvezde,
opeval
kovinske prsi deklice,
opeva
žene, ki trudne vstajajo
iz postelje.

Pel je,
in čeprav je smešno, napisal
knjigo pesmi —
v zlati dobi tehnike
fantje služijo citroene
in dekleta, ki ne marajo
fazanov sanj.

Pel je,
kako čudno se sliši,
pesnik
z dvema jezikoma.
zaposlitev

JOCO ŽNIDARŠIČ: **kariatide**

Miroslav Košuta

Pesnikova usoda

Svet,
svet,
svet,
ki te moramo objokovati!
Vsakdo ima zate
drobno solzo,
drobno kristalno solzo,
ki jo preceja:
za danes,
za jutri,
za vse dni, ki morajo priti.

Vsakdo ima samo
drobno solzo,
drobno kristalno solzo
in prgišče smeha,
ki ti ga nekoč vrže v obraz.

Miroslav Košuta

Uspavanka za trudnega

Bodi zdaj
samo drobna misel,
ki me ziblje
trepetaje.

Bodi zdaj
čudovita pesem,
ki ugaša
brez odmeva.

Roka,
ki spolzi mi čez oči
poslednjič,
bodi zdaj.

Srečanja in razgovori

(Nadaljevanje s 5. str.)

terim smo se predstavili ljubljanski publiki, sta nas vodila predvsem dva momenta. Imamo tri vrste programa: stare avtorje, mlade in moderne zabavne kompozicije. Mladi avtorji so predvsem študentje. Vsako leto razpišejo rektorati med študenti natečaj za nove kompozicije. Poslana dela oceni posebna žirija. S tem vnašamo v naš program vedno nekaj novega, študentovskega, po drugi strani pa na ta način stimuliramo zborno petje.

Kar zadeva zabavne kompozicije, moram poudariti, da publiki ugajajo. Pri tem nas vodi predvsem misel, da nastopamo pred najrazličnejšimi poslušalci, katerih okus ni vedno enak. Nastopali smo že pred preprostimi ljudmi, delavci, kakor tudi pred zahtevnejšimi poslušalci. Tudi v Ljubljani smo hoteli pokazati vse . . . Na kvaliteto našega izvajanja pa je vplivalo predvsem to, da smo v začetku sezone. Vsako leto odide iz zbora precej pevcev in dobimo nove. Precej časa poteče, predno se privadijo. Sedaj je v zboru okrog trideset novih članov, za vaje pred nastopom pa smo imeli le okrog dvajset dni časa. To je menda najšibkejša točka študentovskih pevskih zborov . . .

In kaj misliš o nocojšnji publiki?

Odlična! Poslušalci so bili zelo hvaležni in so nas toplo sprejeli. Videti je, da so razumeli naše težave. Iz načina, kako je publika spremljala naša izvajanja, smo spoznali, kaj je dobro in kaj ne. Opozorili so nas na naše pomanjkljivosti . . .

☆

Po uspelem nastopu folklorne skupine AKUD Mirče Acev iz Skopja smo makedonske študente poiskali na družabnem večeru, ki so ga imeli skupaj s člani akademske folklorne skupine France Marolt. V prijetnem razpoloženju, ki je zajelo člane obeh skupin, nam je BLAŽE SMILEVSKI, član uprave društva rad odgovoril na nekaj vprašanj.

Ali nam lahko poveste nekaj o študentovskem kulturnem življenju na skopski univerzi?

Organizator in iniciator kulturno zabavnega življenja na univerzi je naše društvo, ki smo ga ustanovili leta 1948. Sedaj ima naslednje skupine: folklorno, narodni orkester, zabavni orkester, dramsko, zbor in recitatorsko, ustanoviti pa nameravamo še likovno sekcijo. Vse te sekcije delujejo z željo, da bi študentom dali v privlačnih oblikah možnost za kulturno in zdravo zabavno življenje. Zato nastopamo predvsem za študente, šele nato pridejo na vrsto gostovanja.

Folklorna skupina je najboljša v vašem društvu. Nam lahko poveste kaj o njenem delu?

Za našo skupino je med študenti veliko zanimanje, tako da se njene vrste iz dneva v dan množijo in upamo, da bomo sedaj, ko smo dobili tudi nove prostore, kvaliteto skupine še bolj dvignili. V umetniškem pogledu nam je v veliko oporo znana folklorna skupina Tanec, ki nam daje instruktorje, pa tudi sicer nam mnogo pomaga. Sedaj imamo naštudirane samo makedonske narodne plese, prihodnje leto pa nameravamo uvesti v program tudi plese drugih jugoslovanskih narodov.

In še: kakšni so vaši vtisi ob nastopu na ljubljanskem študentovskem kulturnem festivalu?

Skoraj vsi smo bili sedaj prvič v Ljubljani. Vaše mesto je prekrasno, zlasti, kadar ni megle. Rad bi se ob tej priliki tudi zahvalil organizatorjem za zelo topel sprejem in občinstvu, ki je bilo takšno, kakršnega si vsak nastopajoči želi. Mislim, da je bil ta naš

»Prinašam
račun
nebeškega
podjetja
za vodo
in elektriko«

brez besed

KUBISTIČNI ARHITEKT

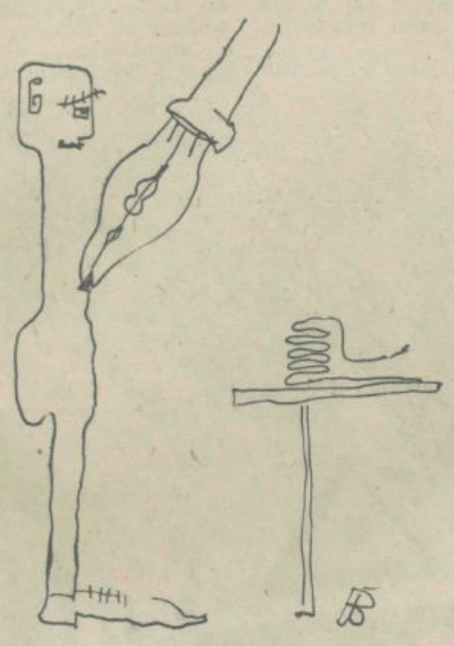

»Vesel, kadar moram spati, se pa spet izbrišem!«

POMOTA

Dovolite, da se predstavim. Sem študent srednje kategorije, igram šah in ping-pong, ljubim kot drugi ljudje, preprosto in naivno. V stiski sem. In še v kakšni! Motiv je enostaven, vsakdanji in že skoraj osladen. Sobe nimam, sobo iščem! To lahko čita vsak državljan v našem časopisju.

Čeprav po naravi in poklicu nisem igralec, sem si nadel masko kislega in obupanega obraza s ciničnim nasmehom. Oblekel sem si boljšo obleko, saj vem, da je prvi vtis najodločilnejši. Z lično torbico, v kateri sem imel skripta za bodoči izpit iz matematike, sem hodil od hiše do hiše.

»Sobo odvečč?«

»Mimamo!«

Včasih je bil ta »nimamo« poudarjen in zveneč, včasih pa mil in otožen. Po enem tednu sem opravljal svoje iskanje refleksno. Prešlo mi je v žile, v kri in v vse telesne celice. Zgodilo se mi je že, da sem pozvonil in še preden mi je kdo odprl, sem odšel v naslednje nadstropje. Povem vam, da sem že kar vohal neuspeh. Žal voham še danes in to brez uspeha.

Pozvonil sem v sivi, trinadstropni hiši.

»Imate morda sobo?«

»Da imamo jo! Šest se nas drenja v njej!« mi je odvrnila debelušna gospodinja ter me prebadala s pogledom. Odnesilo me je po stopnicah in kadilo se je za menoj.

Nekega dne sem se ustavil pred vrati novega stanovanjskega bloka. Vrata mi je odprl visok, suh možakar in me jezno pogledal skozi očala. Mraz me je stresel do zadnjice.

»Čakamo vas že precej časa. Lahko bi prišli malo prej!« Nato mi je široko odprl vrata in me povabil v stanovanje. Nekaj sem hotel odgovoriti, vendar je bila noga hitrejša in je že prestopila prag. Nisem vedel, ali je to resnica ali šala, ali pa so bile to vse skupaj sladke sanje. Noge so me kar same nesle naprej, kakor bi imel v peti elektronske možgane.

»Izvolite!«

Možakar me je prijazno peljal v sobo. Požrl sem suho slino, vrgel oči iz jamic in obstal. Krasna, moderno opremljena soba, okrašena z lepimi slikami, se je kopala v žarkih sonca, ki je sijalo skozi veliko zračno okno. Prijel sem se za kravato in jo izpustil, segel z roko v žep in jo izvlekel. Od veselja nisem vedel, kaj bi storil. Pobral sem torbico, ki mi je padla iz rok, se sunkoma vzravnal in se zarežal možakarju z obraz, nato sem se hipoma zresnil ter si popravil lase. Visoki mož me je nemo opazoval.

»Tukaj prosim!«

Z igralsko kretnjo je pokazl proti kotu sobe. Koščena roka je kazala na posteljo. Šele tedaj sem opazil. Stopil sem korak nazaj, nato dva naprej. Na postelji je ležalo mlado dekle, pšeničnih las in sočnih ustnic. Svetle oči so me proseče gledale. Tisti trenutek nisem vedel, kam mi je skočilo srce. Mislim, da je bilo nekje med vezalkami levega čevlja.

»Že dva dni ima visoko vročino, gospod doktor!« je dejal možakar. »Upam, da ni nič resnega!«

Tedaj sem začutil, da mi srce bije nekje sredi trebuha. Spoznal sem položaj, v katerega sem padel. Gospod oče je poklical zdravnika za svojo hčer in jaz sem po vsej nesreči prišel prej. Zavzel sem položaj obupanca pred vesoljnim potopom. Nazaj ni poti, naprej pa kaže slabo.

»Kaj vas boli?« sem dejal v eni sapi in z desnim očesom poškilil na očeta. Stal je na mestu in me gledal. Situacija je postala napeta. Smrtno tišino je prekinilo brenčanje muhe, ki se je spreletavala okoli moje glave. Zamahnil sem po zraku. Hotel sem že vprašati, na katerem mestu jo boli. Tedaj je zazvonil zvonec. Zgodi se, da človek že vnaprej nagonsko zasluti nevarnost. To sem občutil tedaj tudi jaz. Dekličin oče je stopil v predsobo in se kmalu vrnil. Z njim je bil majhen, čebel možakar z gostimi črnimi brki. Gledal je prestrašeno in se prestopal na mestu.

»Saj ste me vendar klicali!« je tiho dejal.

»Že, že, toda gospod doktor je prišel prej!« Pokazal je name. Hotel sem stvar razložiti, toda kdo mi bo vse verjel.

»Jaz sem pravi doktor! Glejte!« Debeluhar se je tresel od jeze. Iz svoje torbice je privlekel na svetlo majhno škatlo s serumi, pribor za pregled in končno še injekcijo. Zadeva je postajala vedno bolj strašna. Gospodar je pogledoval na zdravnika, nato na mene, nato zopet zdravnika in končno še hčer.

»In kaj je v vaši torbi!?«

Odprl sem jo. Skripta, raztrgana in umazana so padla iz nje. Hitro sem jih pobral.

»Veste, pomota. Jaz . . . Jaz iščem sobo!« Nekaj sem glasno jecljal.

»Da, dobili jo boste!« je zakričal suhi možakar. Tedaj mi je odleglo. Sam v svoji sobi! Olajšano sem zavzdihnil.

»Imeli jo boste. Lepo sobo! V našem zaporu. Zaradi goljufije!« Možakarjev obraz je poškrlatel.

Pograbil sem torbico in planil mimo debelušnega doktorja. Preskakoval sem po pet stopnic in kmalu sem se znašel na ulici. Mimo mene je privozil avto s prikolico — sobo. Počasi, kakor bi se mi rogal, je parkiral na nasprotni strani. Nad menoj se je jezno zaloputnilo okno . . .

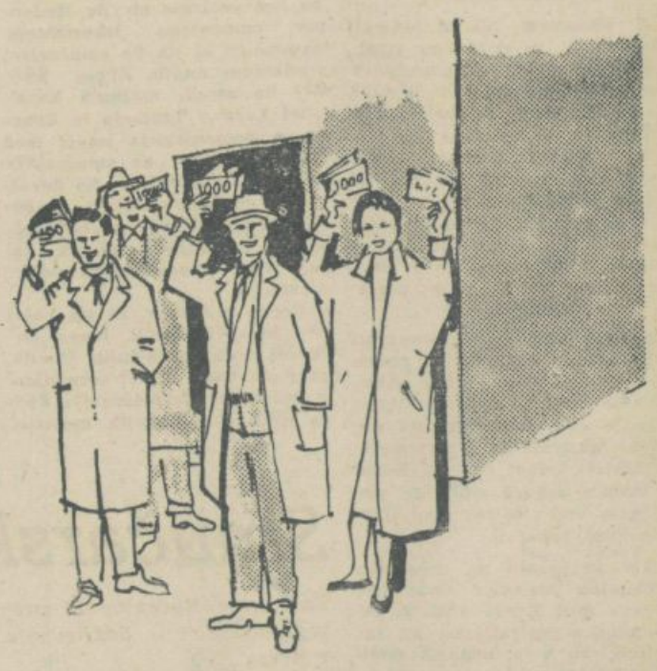

»Prišli smo zaradi oglasa: Oddajam vzidano omaro z dvema priklopnima sedežema. Številka 32505/2 pod »Kdo da več!«

Če so bruci preveč na tesnem

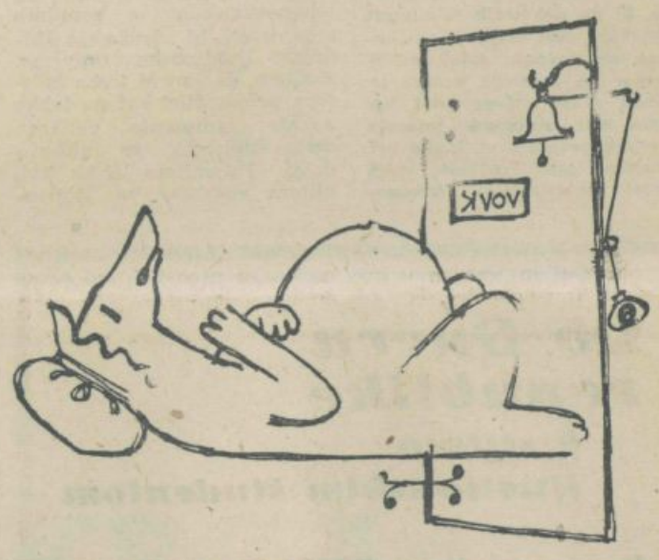

Rdeča kapica kot podnajemnik

»Kako nemate gde da me smestite! Pa tu dole vidim jedno prazno mesto!«

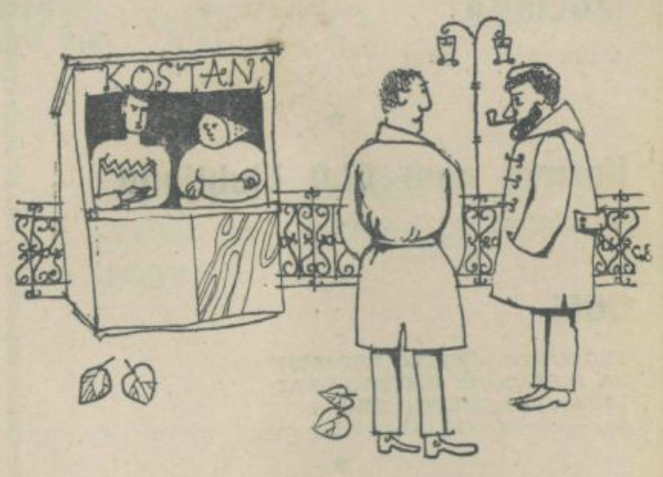

»Končno je le našel streho nad glavo«

Brez besed ali brucove sanje

Kaj imam v pesti?«
»Muho.«
»Ne, stanovanje.«

»Ali ta vozi fičkota?«
»Ne, za podnajemnika je pri podnajemniku!«

Nove oblike dela – večji uspehi?

Iz dela sekretariata ZŠŠO

Pri delu sekretariata Zveze študentovskih športnih organizacij v tem šolskem letu so se pokazale nekatere slabosti. Glavni vzrok je predvsem v nedelavnosti nekaterih njegovih članov. Kljub njihovem nekolegialnem odnosu do ostalih, (ki morajo opravljati še njihove dolžnosti!), je sekretariat na eni od zadnjih sej sklenil, da ne odstopi od prej določenih nalog in jih skuša rešiti, čeprav z zmanjšanim številom športnih delavcev.

Z namenom, da bi dosegli pravočasno in natančno izpolnjevanje dolžnosti posameznih funkcionarjev, so tudi sklenili, da posamezne športne akcije pripravijo in izvedejo vsakokrat posebej določeni člani, kajti zanašanje na čut dolžnosti in kolegialnost do sodelavcev ni prineslo dobrih rezultatov. Odločili so se tudi, da v bodoče kličejo nedelavne člane na zagovor in jih po potrebi tudi kaznujejo.

Poleg tega so obravnavali tudi nekaj konkretnih zadev. Po posvetovanju s člani Akademske strelske družine Olympije je bilo sklenjeno, da ponovno aktivizirajo Univerzitetni strelski odbor, ki bo lahko v bodoče mnogo storil za povečanje vrst strelcev med ljubljanskimi študenti.

Ker je opaziti na nekaterih fakultetah posledice slabe povezave med Zveze ŠŠO in osnovnimi organizacijami na fakulteti, bo v prihodnjih dneh posebna komisija pregledala delavnost športnih odborov in referentov na vseh fakultetah. Obenem bo komisija proučila tudi oblike in možnosti sodelovanja med osnovnimi športnimi organizacijami in fakultetnimi odbori Zveze študentov, ki na nekaterih fakultetah ni takšno, kot bi ga želeli, oziroma sodelovanja sploh ni. V kolikor bo komisija vestno izpolnila svoje naloge (med nje spada tudi priprava internih športnih programov), lahko pričakujemo med študenti velik porast zanimanja za telesnovzgojno dejavnost in študentovsko športno organizacijo.

Druga komisija bo proučila vse možnosti za bogato letošnjo smučarsko sezono, tako da bo čim večjemu številu študentov omogočeno izkoriščanje ugodnosti, ki jih bo smučarjem študentom nudila Zveza ŠŠO. Žal bo zaradi majhnih kapacitet koče v Tamarju in drugje in pomanjkanja smuči med študenti težišče na smučarskih šolah v Ljubljani (če bo dovolj snega) in izletih, čeprav je čutiti med študenti največ zanimanja za daljše smučarske tečaje med semestralnimi počitnicami.

Oceno podatkov, ki jih bosta obe komisiji dobili, bomo objavili v eni naslednjih številk, tako da bodo bralci seznanjeni z načrti, ki jih pripravlja Zveza ŠŠO v prihodnjih mesecih.

Akademsko planinsko društvo

Smučarski tečaji v Tamarju

Zanimanje študentov že presega možnosti — Sodelovanje z Zvezo ŠŠO

Med organizacijami, ki se med študenti ukvarjajo s telesnovzgojnimi vprašanji, ne smemo prezreti Akademskega planinskega društva. Ta kolektiv študentov je že nekaj let eden najboljših od vseh telesnovzgojnih in sorodnih organizacij, ki združujejo študente ljubljanske univerze. Mislimo, da jim ni treba boljšega priporočila, kot ga lahko pokaže zanimanje velikega dela študentov za njihovo delo. Pohvalimo lahko tudi njihov »posluh« za študentovske potrebe, kar se vsako zimo najbolj pokaže.

Navdušeni smučarji med študenti se že pripravljajo za bližajočo smučarsko sezono. Vsi iščejo načinov in možnosti, kako bi najprijetneje in seveda tudi najceneje preživeli nekaj dni na smučiščih.

Ob tej priložnosti jim je dobrodošla objava Planinskega društva Univerza, ki bo tudi to zimo organiziralo smučarske tečaje v Tamarju. Žal pa je kapaciteta njihove koče prav majhna, tako da se bo lahko v 4 sedemdnevnih izmenah zvrstilo le po 20 tečajnikov. Finančna plat tečaja je za študente, ki često niso dobro materialno podkovani, precej ugodna, saj bodo plačali le približno 400 din na dan. Pri kritju stroškov tečaja bo pomagala tudi Zveza ŠŠO s primerno vsoto.

Hvalevredno je tudi, da se planinci ne zapirajo v ozek, zaprt krog in omogočajo tudi drugim študentom izkoristiti ugodnosti, ki jih sami uživajo. Upamo, da bodo tečajniki tudi to zimo odhajali s tečajev zadovoljni. Študentom planincem pa želimo še naprej mnogo uspehov pri njihovem požrtvovalnem delu.

Badminton

Igralci Olympije niso počivali

Uspehi doma — ognjeni krst v mednarodni areni

Badminton je igra, ki ne pozna letnih časov. Igramo jo lahko v vsakem vremenu in ob vsakem času, zato tudi ne moremo govoriti o živahni ali mrtvi sezoni, ker je tekmovalni spored enako bogat vse leto. Poglejmo si, kaj so delali igralci Olympije med letošnjimi počitnicami!

Po republiškem prvenstvu v Murski Soboti sta odpotovali 26. junija 1960, dve ekipi (20 ljudi) na prijateljsko srečanje z ekipo Elana iz Begunj. Olympija je nastopila v najmočnejših postavah, saj so vsi igralci republiški prvaki. Ekipa Elana se je pokazala kot zelo simpatična skupina, ki pa ji manjka treninga. Imajo tudi nekaj talentiranih igralcev. Čeprav so tekmovalci Elana izgubili v vseh tekmah, so s tem nastopom prestali ognjeni krst in mnogo pridobili. Večina domačih je namreč začela gojiti badminton prav pred nedavnim in igrišča šele urejajo. Pozdraviti je treba odločitev vodstva kluba, ki je povabilo v goste igralce Olympije, saj je bilo srečanje velikega propagandnega pomena.

V začetku julija se je ABK Olympia udeležil turnirja v Vevčah v okviru prireditev ob občinskem prazniku. Tekmovale so 1 ekipa Olympije in 3 ekipe Papirničarja. V moštvu Olympije so nastopili poleg slovenskega prvaka še drugi odlični tekmovalci, zato je bilo zmago Olympije pričakovati.

Člani Olympije so v preteklem poletju prvič v zgodovini jugoslovanskega badmintona postavili tekmovalce tudi v mednarodno areno. V začetku avgusta so odpotovali igralci Drinovec, Pavčič, Futina, Ponar, Leskovarjeva Baglava in Amfova na Koroško v goste k avstrijskemu državnemu prvaku WSG Radentehein iz Radentheina pri Spittalu ter odličnemu klubu ATUS Klagenfurt iz Celovca. Vedeli smo, da so nasprotniki zelo močni, nismo pa slutili, da tako odlično igrajo badminton. Oba kluba vključujeta vse avstrijske državne prvake. Radenthein je že večkrat zaporedoma osvojil državno prvenstvo, imajo pa tudi bogate mednarodne izkušnje, trenirala sta jih indonezijski in nemški trener. Imajo pa tudi najugodnejše pogoje za treninge in tekmovanja (lastno telovadnico, boljše loparje od naših). Ljubljančani so se borili z zelo težkim nasprotnikom in obakrat — v Radentheinu in Celovcu — položili orožje z rezultatom 10:1. Priznamo, da nas je prva vest o tako visokem porazu nekoliko razočarala, toda objektivna sodba avstrijskih strokovnjakov in novinarjev ni tako porazna. Pokazalo pa se je, da so igralci Olympije v marsikateri tekmi mnogokrat popustili, in s tem zapravili realno možnost za zmago.

Mesec za tem so se Ljubljančani vestno pripravljali na povratni dvoboj z igralci iz Radentheina. Avstrijci so prišli v Ljubljano 26. septembra in tudi tu krepko zmagali z 8:0. Mnogi naši tekmovalci so se Koroščem tako upirali, da je v marsikdaj le za las ušla zmaga domačim. Med najboljšimi je bil tudi to pot slovenski prvak Drinovec, ki se je avstrijskemu državnemu prvaku in znanemu mednarodnemu tekmovalcu Frohnwieserju tako upiral, da je ta v prvem setu zmagal komaj v podaljšku, v drugem pa le s točko razlike. Tudi ostali tekmovalci so pokazali od gostovanja v Avstriji do srečanja v Ljubljani zelo velik tehnični in tudi psihološki napredek.

Vsekakor srečanje s tujimi ekipami tekmovalcem Olympije ni bilo zaman. Naučili so se moderne igre, sprejeli nekoliko drugačna pravila in videli, da ni nemogoče, da bo jugoslovanski badminton v nekaj letih tudi v mednarodni areni pobral kako lovoriko. Zato pa bo treba še mnogo vaje, znanja in zlasti boljše opreme ter drugih pogojev, saj se člani Olympije že leta borijo z enim najosnvnejšim pogojem v badmintonu — s telovadnico in igriščem na prostem.

R. P.

S skupnimi napori

Predstavljamo Vam Zvezo študentovskih organizacij

Ena od samostojnih organizacij, ki deluje v okviru Zveze študentov, je tudi Zveza študentovskih organizacij Ljudske tehnike, ki skrbi za tehniško vzgojo in izpopolnjevanje študentov. Predsednik Zveze ŠO LT tov. Sokolov nam je na kratko podal zgodovino udejstvovanja študentov na tem področju, seznanil nas je pa tudi z delom in načrti Zveze. Bralcem posredujemo glavne obrise udejstvovanja študentov v organizacijah Ljudske tehnike, da bi to delo še bolj popularizirali med našimi študenti.

Vse dosedanje delo je bilo težavno, ker so ga ovirale razcepljenost in organizacijske pomanjkljivosti. Doslej je delovalo 7 klubov: 5 foto-klubov (najmočnejša v AK in ŠN), klub raziskovalcev kopnega in morja (v njem so v veliki meri vključeni tudi univerzitetni predavatelji) in radio-klub. Združitev vseh klubov v enotno Zvezo ŠO LT je bila koristna, saj bodo tako vsem zagotovljeni boljši pogoji dela, posebno v finančno in materialnem pogledu, pa tudi za enotno zastopanje kluba.

Od ustanovnega občnega zbora v juniju se vodstvo Zveze ukvarja predvsem z vprašanjem prostorov za vse dejavnosti klubov. Upajo pa, da bodo s pomočjo Zveze študentov, Glavnega odbora LT in nekaterih večjih industrijskih podjetij (ta so predvsem zainteresirana na tehničnem izpopolnjevanju študentov), uspeli urediti materialna vprašanja. Njihovi načrti mnogo obetajo, tako da bodo gotovo dosegli izpolnitev najnujnejših pogojev za uspešno delo.

V tem šolskem letu čakajo Zvezo ŠO LT poleg prirejanja tečajev še druge odgovorne naloge, ki bodo zahtevale precej dela: organiziranje dveh razstav umetniške fotografije (III. mednarodna študentovska razstava in II. interfakultetna), priprava razstave celotne tehniške dejavnosti slovenskih študentov. Pripravljali pa bodo na posebnih tečajih instruktorje za tečaje LT v mladinskih brigadah. V primeru, da bodo zbrali potreben material, nameravajo ustanoviti center, ki bo skrbel s tehničnimi pripomočki za dokumentiranje vseh dejavnosti Zveze študentov (fotografije, filmi, magnetofonski posnetki itd.).

Študentje so si torej v okviru Zveze ŠO LT zadali zahtevne delovne načrte. Želimo pa si, da ob težavah, ki jih bodo vsekakor srečali pri delu, ne bodo klonili, temveč se bodo trudili dosegati čimboljše uspehe.

Ob Dnevu republike
čestitajo
ljubljanskim študentom

Restavracija »TRIGLAV«
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA 12

★

IZOLIRKA
LJUBLJANA - MOSTE

★

Uprava cest OLO Ljubljana
VILHARJEVA 14

★

DOM
TRGOVSKO IZVOZNO PODJETJE
ZA DOMAČO IN UMETNO OBRT
LJUBLJANA, MESTNI TRG 24

★

TAPETNIŠTVO — DEKORACIJE
LJUBLJANA, TRUBARJEVA 78

★

Gostilna JELEN
VIŽMARJE 60

★

USNJENI IZDELKI
LJUBLJANA, CELOVŠKA CESTA 14

★

ULIV
IZDELOVANJE KOVINSKE OPREME,
EMBLEMOV IN OKRASKOV
LJUBLJANA, MILANA MAJCNA 7

★

Komunalno podjetje
ŠKOFJA LOKA — OBRAT VRTNARIJA
NUDI POTROŠNIKOM PREDMETE IZ NARAVNEGA
IN UMETNEGA CVETJA

Z jajčnim šamponom **Glamo**
oprani lasje so svileno bleščeči in voljni.

Krema **Fit**
za friziranje daje lasem lepoto in naraven lesk

Seborin
odstranjuje prhljaj, pospešuje cirkulacijo krvi
in daje s tem lasem nove življenjske moči.

TRGOVSKO PODJETJE

Moda

LJUBLJANA

Vam nudi ugoden nakup modnega perila in pletenin v svojih poslovalnicah:

MANON
Prešernov trg 3

MODA
Nazorjeva 5

DOJENČEK
Cankarjeva 7

OKRAS
Čopova 42

obenem čestita vsem potrošnikom in poslovnim prijateljem ob Dnevu republike

---

UPORABLJAJTE REDNO ODLIČNO ZOBNO KREMO IN USTNO VODO

GIBS

KI STA SESTAVLJENI PO SODOBNI RECEPTURI IZ IZBRANIH SESTAVIN

STROKOVNJAKI SO OBA IZDELKA PREIZKUSILI IN JU TOPLO PRIPOROČAJO

IZDELUJE TOVARNA

Vedrog

V LJUBLJANI

TRGOVSKO PODJETJE

Tkanina

LJUBLJANA

PRIPOROČA POTROŠNIKOM SVOJE POSLOVALNICE

TKANINA
v Nazorjevi 4—6

PASAŽA
neboticnika

PRI JANEZU
Vodnikov trg 3

KOLEKTIV TKANINE ČESTITA OB DNEVU REPUBLIKE DELOVNEMMU LJUDSTVU

Gradbeno industrijsko podjetje

GRADIS

LJUBLJANA

BOHORIČEVA ULICA 28

TELEFON 33-566, POŠTNI PREDAL 65

S SVOJIMI GRADBENIMI VODSTVI V LJUBLJANI, CELJU IN MARIBORU, GRADBIŠČI V ZALOGU, KOPRU, NA JESENICAH, RAVNAH, KRANJU IN OBRATI V LJUBLJANI, MARIBORU, ŠKOFJI LOKI TER PROJEKTIVNIM BIROJEM V LJUBLJANI

IZVRŠUJE GRADBENA DELA VSEH VRST: VISOKE IN NIZKE GRADNJE, INDUSTRIJSKE GRADNJE, TERMOELEKTRARNE IN STANOVANJSKE OBJEKTE

KOLEKTIV GRADISA ŽELI OB PRAZNIKU REPUBLIKE DELOVNIM LJUDEM JUGOSLAVIJE NADALJNJIH DELOVNIH USPEHOV!

PODJETJE
ZA PROMET
S FARMACEVTSKIM
MATERIALOM

Kemofarmacija

LJUBLJANA
METELKOVA 7

trguje na debelo in uvaža za svoj in tuj račun: sanitetni material, farmacevtske in laboratorijske kemikalije, tipizirana zdravila, obvezilni material, higiensko kozmetična sredstva, serume in vakcine, galenske in dietetske preparate, kozmetiko in vse medicinske artikle

V LASTNEM LABORATORIJU ANALIZIRA ZDRAVILA IN PRIPRAVLJA GALENSKE PREPARATE

Komunalna banka

MIKLOŠIČEVA CESTA 10 IN NJENE PODRUŽNICE

OPRAVLJAJO VSE V BANČNO STROKO SPADAJOČA DELA: SPREJEMAJO VLOGE IN HRANILNE KNJIŽICE IN JIH OBRESTUJEJO BREZ ODPOVEDNEGA ROKA PO 5%, Z ODPOVEDNIM ROKOM PO 5% DO 6% LETNO. VARNOST IN TAJNOST HRANILNIH VLOG JE ZAGOTOVLJENA.

DELOVNI KOLEKTIV KOMUNALNE BANKE ČESTITA OB DRŽAVNEM PRAZNIKU 29. NOVEMBRU DELOVNIM LJUDEM JUGOSLAVIJE IN JIM ŽELI ŠE MNOGO USPEHOV PRI NJIHOVEM DELU

»KRKA«

TOVARNA ZDRAVIL

NOVO MESTO

PROIZVAJA FARMACEVTSKE PROIZVODE IN PROIZVODE KEMIČNE SINTEZE

ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA

r. z. z n. j.

LJUBLJANA, Miklošičeva 4

S PODRUŽNICAMI: RIBNICA NA DOLENJSKEM, RAKEK IN LITIJA opravlja vse bančne posle za kmetijske organizacije. Daje obratne in investicijske kredite za odkup, nakup in zaloge kmetijskih pridelkov, kredite za kooperacijo, mehanizacijo, živino itd. Hranilne vloge na vložne knjižice obrestuje po 5%. Priporoča zadružnikom poslovanje z zadrugo s pomočjo obračunskih knjižic. Obračunava tudi individualna gospodarska posojila kmetovalcem — zadružnikom. Varnost in tajnost vlog je zajamčena. Zadružna hranilnica in posojilnica čestita vsem poslovnim prijateljem za DAN REPUBLIKE — 29. NOVEMBER

PROJEKT — NIZKE GRADNJE

LJUBLJANA, Parmova 33-III

TELEFON 32-029

IZVRŠUJE PROJEKTNE NALOGE ZA: CESTE, MOSTOVE, VODOVODE, KANALIZACIJE, HIDROCENTRALE, MELIORACIJE, REGULACIJE, PRISTANIŠKE ZGRADBE, VISOKE ZGRADBE, VODNOGOSPODARSKE OSNOVE

TRGOVSKO PODJETJE

Svila

LJUBLJANA
TRUBARJEVA 1

PRIPOROČA CENJENIM ODJEMALCEM SVOJE PRVOVRSTNO BLAGO. VSEM DELOVNIM LJUDEM JUGOSLAVIJE ČESTITA OB PRAZNIKU REPUBLIKE

Skupščina medicine

Pomen in vloga družbenega upravljanja na univerzi

Premalo se zavedamo

Najslabša udeležba na pravni fakulteti s 64.8%, najboljše na FAGU s 87.8%. Volilo je samo 76% redno vpisanih študentov

Pred šestimi leti so bili na naši univerzi prvič formirani organi družbenega upravljanja. S tem se je tudi univerza vključila v sistem družbene samouprave, ki je tesno naslonjena na gospodarsko in politično samoupravo.

Družbeni organi so si vseskozi prizadevali, da bi se v skladu s težnjami družbe spremnil in izpopolnil visokošolski študij in optimalno sprostilo ustvarjalno delo na univerzi. V veliki meri so družbeni organi v sodelovanju z upravnimi organi uspešno reševali te naloge, kar so potrdile tudi nekatere analize in ocene pa tudi pretekla partijska konferenca. Od vsega začetka pa so bili v teh družbenih organih, univerzitetnem svetu in fakultetnih svetih, zastopani s svojimi voljenimi predstavniki tudi študentje. Ti predstavniki so bili na eni strani zastopniki mnenj in teženj študentov, na drugi strani pa so posredovali predloge in sklepe svetov svojim volilcem študentom. Zaradi stališča zastopnikov pa niso imeli vseh pravic kot drugi člani svetov, niso imeli pravice glasovati o učnih načrtih in programih, o izvolitvi univerzitetnih učiteljev. Študentovska organizacija pa si je prizadevala, da bi imeli njihovi predstavniki enakopraven položaj, in da bi se njihovo število povečalo. Te pozitivne težnje so bile sprejete tudi v Zakonu o spremembah in dopolnitvah Splošnega zakona o univerzah, ki je bil sprejet junija letos.

Na volitvah 8. novembra smo volili študentje iz svojih vrst tri predstavnike v univerzitetni svet, po dva, oziroma tri člane v fakultetne svete in delegate za univerzitetno skupščino. Predsedstvo univerzitetnega odbora je skupno s Komisijo za družbeno upravljanje in strokovno študijsko problematiko začelo zelo zgodaj s političnimi pripravami za volitve. Osnovna naloga je bila seznaniti čimveč študentov z vlogo, pomenom in sestavo družbenih organov, z njihovim delom, predvsem pa z njihovim prizadevanjem pri reformiranju študija. Tudi v osnovnih organizacijah ZKS so razpravljali o teh problemih.

Na zborih volivcev, kjer so dosedanji predstavniki poročali o svojem delu ter bodočih nalogah svetov, pa je najširši krog volivcev predlagal in razpravljal o predlogih kandidatov. Prav tako so razpravljali o volitvah svetov letnikov. Posebej so združenja skupno s fakultetnimi upravami na sprejemnih sestankih ali sestankih letnikov seznanjala z reformo, z nalogami študentov, družbenim upravljanjem študente prvega letnika. Komisija za družbeno upravljanje in strokovno študijsko problematiko pri UO ZŠJ je bila v stalnem kontaktu s fakultetnimi odbori ZŠJ, jim nudila pomoč pri pripravah zborov volivcev in skrbela za tehnično izvedbo volitev.

Klub vsem tem pripravam pa je bila udeležba na volitvah skrajno nezadovoljiva, saj se je udeležilo volitev od skupno 8.168 volilnih upravičencev (to so redno vpisani študentje in absolventi s statusom) samo 6.209 ali približno 76 odstotkov. Po sklepu univerzitetne volilne komisije niso bili v ta odstotek všteti izredni slušatelji, ker jih velika večina (približno 85 odst.) sploh ne prihaja na fakultete, tako tudi niso bili upoštevani pri volilnih rezultatih na posameznih fakultetah.

Najslabša volilna udeležba je bila na pravni fakulteti, kjer je volilo samo 64,8 odstotka volilnih upravičencev in na filozofski fakulteti 67,3 odstotka volivcev, na elektro 71,9 odstotka, na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo 73,5 odstotka, na ekonomski 75,6 odstotka, na fakulteti za naravoslovje in kemijsko tehnologijo 76,8 odstotka in 77,8 odstotka na fakulteti za splošno medicino in stomatologijo. *Mnogo boljši je bil rezultat na strojni fakulteti, saj je volilo 85 odstotkov volilnih upravičencev; mimogrede naj omenimo, da je na tej fakulteti volilo tudi največ izrednih slušateljev, in sicer 54,4 odstotka.*

Največja volilna udeležba pa je bila na fakulteti za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo). Tu je volilo 87,3 odstotkov volilnih upravičencev.

Med zaključki, ki jih lahko napravimo na osnovi volilnih rezultatov, naj omenimo samo nekatere.

Vsekakor so nekatera združenja, oziroma fakultetni odbori ZŠJ premalo aktivni in delavni, študentovska organizacija na teh fakultetah ni močna in nima dovolj vpliva med večino svojih članov, na primer na pravni fakulteti, filozofiji, elektro itd. Prav tako pa so bile tudi priprave na volitve slabe, saj velik del volivcev ni bil niti seznanjen z volitvami. Fakultetni odbori in OO ZKS bi morale nujno analizirati volitve in sprejeti določene naloge. Z nizkim odstotkom udeležbe na volitvah smo dali našim študentovskim članom svetov slabo podporo za njihovo delo. Zato bo potrebno sklicevati zbore volivcev pogosteje in tudi aktivnost volilcev pri dajanju predlogov, mnenj in stališč bo morala biti intenzivnejša in bolj poglobljena. Taka udeležba na volitvah pa kaže, da se študentje premalo zavedamo svojih pravic in tudi odgovornosti pri delu univerze kot celote.

Skupščina naselja

ČLANI NOVEGA UNIVERZITETNEGA KOMITEJA

1. Belšak Peter, študent medicine
2. Bešter Mara, predavatelj ekonomske fakultete
3. Bitenc Franc, asistent na FAGV
4. Bogdanović Bosilka, študentka filozofije
5. Černivec Miroslav, profesor na FAGV
6. Hodžar Slavko, asistent na elektro
7. Jančar Mica, direktor Višje šole za soc. delavce
8. Jerič Breda, študentka kemije
9. Jogan Savin, študent prava
10. Jurančič Janko, predavatelj na VPŠ
11. Kenda Janko, študent Višje šole za soc. delavce
12. Kobe Peter, docent na pravni fakulteti
13. Kralj Zvone, študent na VPŠ
14. Kumbatovič Filip, profesor AIU
15. Laketa Džoko, študent veterine
16. Markič Stane, sekretar UK ZKS
17. Merljak Nives, direktor Višje šole za medic. sestre
18. Medic Roman, profesor na tehnološki fakulteti
19. Mahkota Stane, docent na medicinski fakulteti
20. Milošević Dagiša, študent gradbene fakultete
21. Nabergoj Milan, študent prava
22. Poljak Dušan, asistent na strojni fakulteti
23. Prelog Ervin, profesor na strojni fakulteti
24. Puklavec Janko, študent strojne fakultete
25. Pergar Rudi, študent AUU
26. Rugelj Janez, študent medicine
27. Rudolf Ivan, študent prava
28. Strmole Francka, študentka prava
29. Šebek Levin, asistent na filozofski fakulteti
30. Španring Jože, asistent na FAGV
31. Šimac Rudi, študent ekonomije
32. Vilfan Boštjan, študent elektro
33. Vrhovščak Ivanka, študentka filozofske fakultete
34. Wolfand Zvone, študent metalurgije
35. Winkler Ivan, študent prava
36. Vogelnik Dolfe, rektor univerze
37. Zabel Bojan, asistent na pravni fakulteti

Ob skupščinah pokrajinskih klubov

POVEZATI SE S KOMUNO

Pokrajinski klubi navezujejo svoje delovanje na že staro tradicijo kulturne in družbene navezanosti študentov na domači kraj. Organizacijsko neenotno delovanje pokrajinskih klubov in njihovo ustanavljanje brez premisleka in potreb je v poslednjih letih začela usmerjati Zveza študentov. Tako so PK postali ena od oblik dela ZŠJ, ki se je ravno lani do polne mere organizacijsko in načelno utrdila.

Čeprav so PK še vedno v obdobju, ko nekateri propadajo, se združujejo, hkrati pa tu in tam še vedno nastajajo novi, vendar lahko ugotovimo, da so ravno lansko leto klubi začeli delovati enotno, da njihovo število ne variira tako kot prej, njih naloge, vloga in pomen pa so postali jasnejši in lahko letos upravičeno upamo, da se bodo v klubih aktivneje in načrtno posvetili tekočim problemom, ki predstavljajo vsebino njihovega delovanja.

Klubi sedaj dobivajo svoje statute, ki bodo izdelani enotno, vendar bodo upoštevali posebnosti delovanja vsakega posameznega kluba; njihovo finančno poslovanje pa je prišlo pod revizijo UO ZŠJ.

Poleg družbenega značaja PK pa je njihova glavna naloga predvsem približevati in povezovati študenta z domačim krajem: sodelovati s krajevnimi organizacijami Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, pomagati Delavskim in Ljudskim univerzam, povezati se s komuno in aktivi LMS v domačem kraju.

Poleg tega bi PK morali postati pomembno sredstvo za reševanje vedno bolj perečih kadrovskih vprašanj — to še v posebni meri v nerazvitih področjih kot so Prekmurje, Bela krajina in drugod. PK bi lahko do neke mere usmerjali politiko podjetij in komun pri štipendiranju in pomagali bodočim študentom pri izbiri študija. Skrbeti bi morali za boljša kvaliteto praks v počitnicah in, kjer bi bile za to možnosti in potrebe, ustanavljati pod in pvosebne sklade za diplomske in seminarske naloge, ki bi se lotevale problematike domačega kraja. PK bi lahko tudi organizirali skupno z občinskimi, oziroma okrajnimi aktivi LMS lokalne akcije in bi tako delovali tudi v poletnih mesecih.

Dozdeva se, da se nekateri resno o njih razmišljajo.

Naša naloga bo, da pomagamo in vzdramimo k delu tudi tiste manjše klube, ki še nimajo dovolj izkušenj, in ki bi lahko po svoje prispevali k temu, da bi bilo področje in vsebina dela klubov še pestrejša.

Pregled uspešnega dela na skupščini

Študentovskega kluba okraja Novo mesto

Nad 200 študentov je bilo na skupščini študentovskega kluba okraja Novo mesto, ki je bila v prirodoslovni predavalnici na Univerzi v sredo 16. novembra. Za stari odbor je velik uspeh, da je bil klub lani eden najboljših v Sloveniji. Akcija, da bi pritegnili v klub čim več članov, je uspela. Na skupščini so bili navzoči tudi skoraj vsi predsedniki občin novomeškega okraja in predstavniki političnih organizacij. Te je skupščina sprejela v klub kot častne člane, da bi se tako poglobilo sodelovanje med klubom in matičnimi občinami. Predsednik kluba je v svojem poročilu opisal uspešno delo v preteklem letu in pozival na še večjo aktivnost članov in tesnejše sodelovanje z odborom. Diskusija pa je potekala v glavnem o vprašanju štipendij. Povprečje se je občutno dvignilo, vendar se kljub temu še ne ujema s povprečjem življenjskih stroškov. Mnogo se je govorilo tudi o poživitvi kulturnega življenja v klubu, o pripravi kulturnih programov na deželi in o kulturnem sodelovanju z drugimi klubi.

Skupščina je soglasno sprejela sklep, da mora ostati organizacijsko glasilo kluba list »Študent«, ki je preteklo leto izhajal kot priloga »Dolenjskega lista«. Če bi to nikakor ne bilo mogoče, bodo prav gotovo uspeli uvesti stalno študentovsko rubriko pri tem mora priti do tesnejše povezave z delavsko in kmečko mladino na terenu predvsem v obliki lokalnih delovnih akcij, kar se je že v preteklem letu izkazalo kot zelo uspešno v obliki predavanj, do česar pa lani, razen v enem primeru, ni prišlo. V tem letu se bodo tesneje povezali tudi s srednješolsko mladino v okraju in z vsemi organizacijami. Do tesnejše povezave mora priti tudi med štipendisti in štipenditorji. Sodelovali bodo tudi s strejšimi, ki so universo že zapustili, in na ta način pomagali pri hitrejšem razvoju Dolenjske in Sp. Posavja. Izrazili so željo, da bi čim prej prišli do lastne klubske sobe, da bi tako lahko delo potekalo uspešneje. Ob koncu so sklenili, da pošljejo pozdravno brzojavko okrajni konferenci ZKJ v Novem mestu.

Klub študentov Kočevske

Klub študentov Kočevske je bil ustanovljen letos spomladi. Ustanovitev so narekovale posebne okoliščine. S področja bivšega okraja Kočevje študira v Ljubljani dokajšnje število študentov, ki pa so bili doslej med sabo in z matičnimi področji nepovezani. Že na ustanovnem sestanku so pripravili okviren program dela, a ga zaradi pomanjkanja časa niso mogli realizirati. Vendar pa so na skupščini, ki je bila 8. novembra, ugotovili, da je bilo delo starega odbora še kar uspešno. Najbolj uspešno je delovala socialno ekonomska komisija, ki je med člani kluba izvedla anketo o socialnem stanju. Ugotovili so, da je materialno stanje večine članov kluba precej šibko, povprečje štipendij pa je še vedno pod minimumom.

Klub je tudi navezal stike z delavskimi univerzami v Ribnici in v Kočevju. Študentje so pripravili nekaj zanimivih predavanj kot pomoč DU, vendar pa je to delo zaradi premajhne zainteresiranosti in neizkušenosti zamrlo.

Na skupščini kluba so tudi govorili o svojem glasilu, ki občasno izhaja v kočevskem tedniku »Novice«. Doslej je izšla že ena številka, ta mesec pa bo izšla tudi druga. Prihodnje leto bo priloga »Visokošolec« izhajala bolj redno, ker bodo za to zagotovljeni tudi materialni pogoji.

Skupščino sta pozdravila tudi predstavnik Univerzitetnega odbora ZŠJ, ki je prisotne seznanil s pomenom pokrajinskih klubov in odboru obljubil s strani UO vso pomoč, ter sekretar Občinskega komiteja ZK Ribnica. Le-ta je pohvalil delo kluba ter opozoril študente na nekatere pomanjkljivosti v njihovem delu. Poudaril je, da morajo biti študentje ves čas tesno povezani s komunami in že sedaj spoznavati gospodarsko problematiko občin. Tovariš sekretar je dal tudi nekatere koristne pobude za delo v tem letu, obljubil pa je tudi vso pomoč s strani političnih in gospodarskih organizacij občin Ribnica in Kočevje.

POPRAVEK

V 15. številki Tribune nam je tiskarski škrat vstavil napačni podnaslov pod sliko na naslovni strani. Namesto podpisa — S skupščine Naselja — bi moral biti naslov: Udeleženci mednarodnega srečanja v Velenju. — Bralce prosimo, da nam neljubo pomoto ljubeznivo oproste.

Z zbora študentov Kolegija

Še ena brezplodna skupščina!

Na zboru koristnikov Akademskega kolegija je bilo navzoče rekordno število kolegijašev, kar pa je bila menda tudi edina odlika zbora. Razrešen je bil stari študentovski svet in izvoljen novi. To so bile formalnosti, ki pa so nujne. Podobno kakor v Naselju, se je tudi tu pokazala in prišla najbolj do izraza nekonstruktivna kritika. Diskutanti so se zadrževali ob nevažnih pojavih v zvezi s kuhinjo in ob malenkostih, ki niso vredne besedi. Dosedanji predsednik ŠS, ki je prebral poročilo o še kar plodnem delu v preteklem letu, je morda pričakoval, da bo njegovo poročilo izzvalo burno diskusijo. Kolegijaši pa so ostali po večini mirni; izživljali so se le ob redkih neresnih diskutantih.

Upravnik doma je pojasnil študentom težave v zvezi z oskrbo doma in menze ter opravičeval upravo v nekaterih primerih. Diskutanti so neupravičeno kritizirali upravo doma, čeprav je ta, lahko rečemo, v vseh primerih pokazala do kolegijašev vse razumevanje.

Poleg vsega tega so kolegijaše zanimale možnosti za preselitev v Naselje, možnost pranja v domu, mnogo preveč pa se je debata zadržala ob zmanjšanju vrste pri samopostrežbi v menzi.

Uprava doma in študentovski svet sta imela preteklo leto precej opravka z raznimi prestopki v domu, ki pa se pojavljajo predvsem v začetku šolskega leta, disciplinska komisija pa vedno ni utegnila zasedati predvsem po zaslugi dveh zunanjih predstavnikov v tej komisji. Zato so sklenili, da bo v bodoče disciplinska komisija sestavljena le iz stanovalcev doma, tako da bo mogoče obravnavati prestopke čimprej.

Kolegijaši so na skupščini, kot že omejeno, pokazali tako pasivnost, da si brez težave ob koncu prišel do zaključka, da je čas, ki si ga tam presedel, izgubljen.

Klub goriških študentov

Na skupščini so goriški študentje ugotovili, da okraj nudi premalo štipendij in da so še vedno premalo povezani s prakso. Klub bo ustanovil svoje sekcije po fakultetah, ki bodo prirejale ekskurzije in seznanjale študente s problemi proizvodnje.

Več pozornosti bodo posvetili kulturnemu delovanju. Dober začetek pomeni turneja pevskega zbora. Kot pri večini pokrajinskih klubov so tudi pri goriškem eno najpomembnejših vprašanj štipendije.

Zaradi pomanjkanja prostora poročamo v tej številki samo o naslednjih skupščinah, o ostalih več v prihodnji številki.

Novoizvoljeni študentovski predstavniki Člani novega UK

V univerzitetni svet so bili izvoljeni:

1. **Milan Kučan, študent II. letnika prava**
2. **Janko Puklavec, študent II. letnika strojne**
3. **Andrej Škerlavaj, II. letnik zg. filozofska**

V fakultetni svet pa:

na pravni: Milan Arko, II. letnik — Jože Kolniger, II. letnik

na ekonomiji: Živa Majhen, IV. letnik — Peter Suvorov, III. letnik

na FAGG: Fedor Žigon, V. letnik arh. — Stane Tominc, IV. let. gradbene — Zlatko Lavrenčič, IV. let. geodezije

na filozofski: Vojko Harmel, III. letnik psihologije — Velerij Novak, III. letnik germanistike

za naravoslovje in kemijsko tehnologijo: Štefan Hari, rudar. II. let. — Seta Oblak, III. let. fizike — Danilo Jakšič, IV. let. tekstil

strojna: Mirko Opara, III. let. — Marjan Anžur, III. letnik

elektro: Boštjan Vilfan: IV. letnik šibki tok — Edvard Čuk, III. letnik, jaki tok

FAGV: Viktor Marnic, II. let. agronomije Iztok Winkler, IV. letnik gozdarstva — Peter Lazar, IV. letnik veterine — Vojko Mrmolja, II. letnik biologije

Splošna medicina in stomatologija: Jože Lokar, IV. letnik medicine — Nada Pol, III. letnik stomatologije

tribuna

V DECEMBRU [illegible] JE IZŠLA PRVA ŠTEVILKA NAŠEGA GLASILA KOT NASLEDNIK »ŠTUDENTSKEGA LISTA«, KI JE IZHAJAL OD 20. MARCA 1949. UREJALI SO GA: FRANCI AMBROŽIČ, DARO BRATOS, RUDI MAHKOTA, MILOŠ KOBE, MILAN STARIN IN MILOŠ MIKELN, KI [illegible] TUDI UREDNIK PRVEGA LETNIKA »TRIBUNE«. PRVI LETNIK OBSEGA 9 ŠTEVILK - ZADNJO UREDI STANE SAKSIDA - KI IZHAJA ŠTIRINAJSTDNEVNO. NASLEDNJI LETNIK UREJUJE BORIS MIKOS. MA 4 ŠTEVILKE. LETA 1953 PREVZAME Z 10. ŠTEVILKO PRIMOŽ KOZAK. IZIDE 18 ŠTEVILK. OD ČETRTEGA LETNIKA DALJE IZHAJA ČASOPIS V 20. ŠTEVILKAH NA LETO. BOGDAN PLESA UREJUJE LIST OD 17. ŠTEVILKE IV. LETNIKA DO 16. ŠTEVILKE V. LETNIKA. KO GA ZAMENJA JANKO POPOVIĆ IN UREJUJE LIST DO 3. ŠTEVILKE [illegible] LETNIKA. DUŠAN VOGLAR JE UREDNIK DO 3. ŠTEVILKE [illegible] LETNIKA